

SUOMEN ALUETILINPITO

ALUEELLISEN ARVONLISÄYKSEN MENETELMÄKUVAUS 2005

4.4.2008

1. YHTEENVETO	4
1.1. Tilastoprosessin organisaatio alueellisen arvonlisäyksen laskemiseksi	4
1.2. Yleissilmäys alueellisen arvonlisäyksen laskentamenetelmiin	5
1.2.1. Tilastoyksikkö	6
1.2.2. Luokitukset	6
1.2.3. Laskentakehikko	7
1.3. Keskeiset lähteet alueellisen arvonlisäyksen laskemiseen	8
1.3.1. Yritys- ja toimipaikkarekisteri	9
1.3.2. Yritysten rakennetilastot	10
1.3.3. Valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto	12
1.3.4. Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto	12
1.3.5. Asuntokantatilasto ja vuokratilasto	13
1.3.6. Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto	13
2. JULKISTAMISAIKATAULU, TIETOJEN REVISIOINTI JA JULKISUUSPERIAATTEET	15
2.1. Ennakollisten ja lopullisten tietojen julkistamisaikataulu	15
2.2. Tietojen revisiointi	15
2.3. Ajallinen vertailtavuus	15
2.4. Erillislähettykset	16
2.5. Julkisuusperiaatteet	16
2.6. Metatietojen käytäntö	17
3. ALUEELLISEN ARVONLISÄYKSEN LASKENTAMENETELMÄT	18
3.1. Kaikkia toimialoja koskevat periaatteet	18
3.1.1. Käytettävät lähteet	20
3.1.2. Kiintopisteiden ja ekstrapolaatioiden käyttö	20
3.1.3. Aputoimintojen käsittely	20
3.1.4. Ulkoalueen käsittely	21
3.1.5. Kattavuuden varmistaminen	21
3.1.6. Välillisten rahoituspalvelujen (FISIM) laskenta käyttäjäsektoreille ja -toimialoille	22
3.1.7. Pendelöinnin mukaiset tilaston korjaukset	24
3.1.8. Siirtyminen arvonlisäyksestä bruttokansantuotteeseen	24
3.2. Toimialoittaisen käypähintaisen arvonlisäyksen laskennan tarkempi menetelmä- ja lähdekuvaus	25
3.2.1. Maatalous, riistatalous ja metsätalous (A)	25
3.2.1.1. Tietolähteet	26
3.2.1.2. Tuotos	27
3.2.1.3. Välituotekäyttö	31
3.2.2. Kalatalous (B)	35
3.2.2.1. Tietolähteet	35
3.2.2.2. Tuotos	35
3.2.2.3. Välituotekäyttö	36
3.2.3. Mineraalien kaivu (C), teollisuus (D) ja sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E)	36
3.2.3.1. Tietolähteet	37
3.2.3.2. Tuotos	37
3.2.3.3. Välituotekäyttö	38
3.2.4. Rakentaminen (F)	38
3.2.4.1. Tietolähteet	39
3.2.4.2. Tuotos	39
3.2.4.3. Välituotekäyttö	39
3.2.5. Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitalouksesineiden korjaus (G)	40
3.2.5.1. Tietolähteet	40

3.2.5.2. Tuotos	40
3.2.5.3. Välituotekäyttö	41
3.2.6. Majoitus- ja ravitsemistoiminta (H)	41
3.2.6.1. Tietolähteet	41
3.2.6.2. Tuotos	41
3.2.6.3. Välituotekäyttö	42
3.2.7. Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne (I)	42
3.2.7.1. Tietolähteet	43
3.2.7.2. Tuotos	43
3.2.7.3. Välituotekäyttö	44
3.2.8. Rahoitus- ja vakuutustoiminta (J)	44
3.2.8.1. Tietolähteet	44
3.2.8.2. Tuotos	45
3.2.8.3. Välituotekäyttö	45
3.2.9. Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämä palvelut (K)	45
3.2.9.1. Tietolähteet	46
3.2.9.2. Tuotos	46
3.2.9.3. Välituotekäyttö	47
3.2.10. Hallinto ja pakollinen sosiaalivakuutus (L)	47
3.2.10.1. Tietolähteet	48
3.2.10.2. Valtionhallinto	48
3.2.10.3. Paikallishallinto	50
3.2.10.4. Työeläkelaitokset	52
3.2.10.5. Muut sosiaaliturvarahastot	52
3.2.11. Koulutus (M)	53
3.2.11.1. Tietolähteet	53
3.2.11.2. Tuotos	53
3.2.11.3. Välituotekäyttö	53
3.2.12. Terveystieteiden ja sosiaalipalvelut (N)	54
3.2.12.1. Tietolähteet	54
3.2.12.2. Tuotos	54
3.2.12.3. Välituotekäyttö	54
3.2.13. Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut (O)	55
3.2.13.1. Tietolähteet	55
3.2.13.2. Yritykset ja kotitaloudet	56
3.2.13.3. Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	56
3.2.14. Kotitalouspalvelut (P)	57
3.2.14.1. Tietolähteet	57
3.2.14.2. Tuotos	57
3.2.14.3. Välituotekäyttö	57
3.2.15. Kansainväliset järjestöt ja ulkomaiset edustustot (Q)	57
3.3. Kiinteähintaisen alueellisen arvonlisäyksen menetelmät	57
4. LAATUARVIOINTI JA LAADUN KEHITTÄMINEN	59
4.1. Alueellisen arvonlisäyksen menetelmien itsearviointi	59
4.2. Suunnitelmat tulevaan kehittämiseen	61
LIITE 1. Luokitukset	62
Liite 1.1. Taloustoimiluokitus	62
Liite 1.2. Toimialaluokitus	62
Liite 1.3. Sektoriluokitus	65
Liite 1.4. Hintaluokitus	66
Liite 1.5. Menetelmäluokitus	66
Liite 1.6. Tuottajatyypiluokitus	66

1. YHTEENVETO

Suomen aluetilinpidon arvonlisäyksen laskennan menetelmäkuvaus sisältää tilastovuotta 2005 laskettaessa käytettyjen lähdeaineistojen ja menetelmien kuvauksen. Eurostat on yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa määritellyt menetelmäkuvausten rakenteen ja sisällön. Tämän kuvauksen tarkoituksena on parantaa laskelmien läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta. Eurostat suosittelee vastaavan menetelmäkuvausten tekemistä kaikissa Euroopan Unionin jäsenvaltioissa.

Suomen talousalue käsittää Suomen maantieteellisen alueen valtion rajojen mukaisesti mukaan lukien Ahvenanmaa. Talousalueeseen ei puolestaan lasketa kuuluvaksi Suomessa sijaitsevia ulkomaiden lähetystöjä ja konsulaatteja eikä ylikansallisia organisaatioita ja kansainvälisiä järjestöjä.

Talousalueeseen luetaan sen sijaan ulkomailla sijaitsevat Suomen erillisalueet (lähetystöt, konsulaatit, tutkimusasemat tms.). Lisäksi siihen luetaan myös kansallinen ilmatila ja aluevedet, alukset, lentokoneet ja muu liikkuva kalusto, jos liikennöitsijällä on Suomessa kotipaikka.

1.1. Tilastoprosessin organisaatio alueellisen arvonlisäyksen laskemiseksi

Suomen aluetilinpito laaditaan kokonaan Tilastokeskuksessa. Aluetilinpito kuuluu makrotaloustilastoista vastaavaan Taloudelliset olot -yksikköön. Yksikkö on jaettu kolmeen vastuualueeseen. Aluetilinpito kuuluu Aluetaloustilastojen vastuualueeseen, joka vastaa aluetilinpidon lisäksi muun muassa kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastoista.

Kansantalouden vuositilinpidon laadinnasta ja tilinpitojärjestelmän uudistamisesta vastaa kansantalouden tilinpidon vastuualue. Rahoitustilinpidosta ja kansantalouden tilinpidon julkisen sektorin laskelmista sekä rahoitus- ja vakuutuslaitoksista vastaa Rahoitustilastojen vastuualue. Organisaatorajat ovat enemmän hallinnollisia eivätkä ohjaa päivittäistä työskentelyä.

Taulukossa 1 käydään läpi yksikön organisaatorakenne.

Taulukko 1. Taloudelliset olot -yksikön organisaatio ja tehtävät (suluissa henkilöstömäärä)

Johto (7) sis. kansantalouden tilinpidon koordinaattorin		
Kansantalouden tilinpito	Rahoitustilastot	Aluetaloustilastot
- Vuositilinpito	- Rahoitustilinpito	- Aluetilinpito
- Neljännesvuositilinpito	- EMU-velka	- Arvonlisäveropohjalaskelmat
- Kokonaistuotannon kausikuvaaja	- Julkisyhteisöjen neljännesvuositilinpito	- Alueellinen panostuotos
- Tarjonta- ja käyttötaulut	- Rahoitustilinpito	- Valtion tulot ja menot alueittain
- Pääomakanta	- Rahoituslaitosten	
- Historialliset sarjat		

<ul style="list-style-type: none"> - Panos-tuotos - Tuottavuustutkimukset - Varallisuustilinpidoon kehittäminen - Kuluttajabarometri - Julkisyhteisöjen neljännesvuositilinpito - Maa- ja metsätaloustaloustilasto - Maa- ja metsätalouden taloustilastot (EU) 	<ul style="list-style-type: none"> kansantulo-laskelmat - Julkisyhteisöjen kansantulo-laskelmat - Luottokanta-tilastot - Luottolaitosten tilinpäätöstilastot - Korkotilastot - Talletustilastot - Muut rahoitus-markkinatilastot - VIRATI viranomaistiedonke ruun koordinointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Julkisen toiminnan tuottavuus-tilastointi - Alueindikaattorit - Kuntien neljännesvuosittainen tilasto - Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilasto
(29)	(22)	(19)

Kansantalouden vuositilinpidoon laadintaan osallistui vuoden 2008 alussa 19 henkeä. Neljännesvuositilinpidoon ja kuukausikuvaajan laadintaan osallistuu viisi henkilöä, jonka lisäksi muutamat vuositilinpidoon laatijat tuottavat myös neljännesvuositietoja. Lisäksi kolme henkilöä tuottaa ja kehittää neljännesvuosittaisia sektoritilejä. Rahoitustilinpidoon laadintaan osallistuu viisi henkilöä. Aluetilinpidoon laatijoita ja tutkijoita oli vuoden 2008 alussa kolme, joista kertyy noin 2 henkilötyövuotta. Yhteensä kansantalouden tilinpidoon eri osa-alueiden työhön osallistui vuoden 2008 alussa 43 henkilöä koko Taloudelliset olot -yksikön noin 70 henkilöstä. Koulutukseltaan kansantalouden tilinpidoon laatijat ovat valtaosin korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Taloudelliset olot -yksikössä ei laadita aluetilinpidoon lähdetilastoja lukuun ottamatta kuntien taloustilastoja, maatalouden taloustilastoja ja rahoitustilastoja. Lähdetilastot tuotetaan pääasiassa Tilastokeskuksen muissa tilastoyksiköissä ja osittain myös Tilastokeskuksen ulkopuolella. Koko Tilastokeskuksen henkilöstön lukumäärä oli vuoden 2007 lopussa noin 1000 henkeä, joista noin 200 henkilöä oli haastattelijoita.

Aluetilinpidoon laadinnasta vastaa pääosin yksi tutkija apunaan aluetilinpidoon tiimi. Aluetilinpidoon tuotanto-, työllisyys- ja investointitiedot julkaistaan tuotannon ja työllisyyden aluetilien yhteydessä. Tiedot julkaistaan viimeisimmän tilastovuoden mukaisella aluejaolla ennakkollisina $t + 15$ kuukautta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Lopulliset julkaistaan vuotta myöhemmin eli $t + 27$ kuukaudessa. Tiedot revisoidaan kansantalouden systeemi uudistusten yhteydessä. Mahdolliset pienemmät korjaukset vuositilinpidoon aikasarjaan viedään myös aluetilinpitoon ja julkaistaan kunkin laskentakierroksen yhteydessä.

1.2. Yleissilmäys alueellisen arvonalisäyksen laskentamenetelmiin

Suomen aluetilinpidoissa alueellinen arvonalisäys lasketaan ensisijaisesti tuotoslähestymistavan mukaan. Joissakin tapauksissa käytetään myös

tulolähestymistapaa. Bruttoarvonlisäys perushintaan on toimialoittaisten bruttoarvonlisäysten summa. Se saadaan vähentämällä alueellinen välituotekäyttö alueellisesta tuotoksesta. Kun perushintaiseen bruttoarvonlisäykseen lisätään tuoteverot ja tuotetukipalkkiot, saadaan markkinahintainen bruttoarvonlisäys eli bruttokansantuote.

1.2.1. Tilastoyksikkö

Tuotoslähestymistavan tilastoyksikköjä ovat toimipaikka, tuottaja ja institutionaalinen yksikkö. Toimipaikka on yhden yrityksen tai yritystyyppisen yksikön omistama, yhdessä paikassa sijaitseva tai pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluksia tuottava tuotantoyksikkö. Toimipaikka on yhtä kuin EKT95:n määrittelemä paikallinen toimialayksikkö.

1.2.2. Luokitukset

Aluetilinpidoon keskeisen tietosisällön määrittävät alue-, sektori-, toimiala-, taloustoimi-, hinta- ja menetelmäluokitukset. Lisäksi hyödynnetään muun muassa tuottajatyypin- ja tuoteluokituksia. Käytetyt luokitukset ovat liitteenä menetelmäkuvausten lopussa.

Alueluokitus

NUTS on hierarkkinen Euroopan tilastovirasto Eurostatin alueluokitus. Siinä kukin jäsenvaltio jaetaan NUTS 1 -tason alueellisiin yksiköihin, jotka puolestaan jaetaan edelleen NUTS 2 - ja NUTS 3 -tason yksiköihin. Lisäksi Suomen aluetilinpidoon on käytössä kansallinen aluekoodisto, jossa käytetään muun muassa väestörekisterikeskuksen antamaa kunnanumerointia ja kansallisia seutukuntakoodeja. Nämä vastaavat LAU 1 - ja LAU 2 -alueita. Tiedot laaditaan ensisijaisesti viimeisimmän tilastovuoden luokituksen mukaan ja LAU 2 - eli kuntatasolla.

Taloustoimiluokitus

Aluetilinpito käyttää kansantalouden tilinpidon yleistä taloustoimiluokitusta, joka vastaa käsitteiltään EKT 95:n mukaisia luokituksia. Aluetilinpidoon tietosisällön laajuus on suppeampi kuin esimerkiksi vuositilinpidoon, joten käytettäviä taloustoimia on myös vähemmän. Toisaalta se on kattavampi kuin Eurostatin toimitusohjelman mukainen taloustoimiluokitus.

Toimialaluokitus

Aluetilinpidoon on kaikkiaan 98 toimialaa tarkimmalla laskentatasolla.

Sektoriluokitus

Institutionaalinen sektoriluokitus on aluetilinpidoon perusluokitus. Luokitus on sama kuin kansantalouden tilinpidossa käytetty sektoriluokitus. Aluetilinpito laadittiin vuonna 2005 yhteensä 188 sektori-toimialayhdistelmän tarkkuudella.

Hintaluokitus

Aluetilinpidon tiedot lasketaan kolmen eri hintakäsitteen mukaan. Näitä ovat käyvät hinnat, edellisen vuoden hinnat ja viitevuoden 2000 hinnat.

Lisäksi rahamääräiset luvut arvotetaan joko markkinahintaan, perushintaan tai ostajanhintaan.

Menetelmäluokitus

Aluetilinpidossa käytetään menetelmäluokitusta, jossa alueellistamismenetelmät on jaettu neljään pääluokkaan. Menetelmiä ovat:

1. Alhaalta ylös
2. Yritysjako
3. Toimialajako
4. Ylhäältä alas

Alhaalta ylös -menetelmässä kaikki tai melkein kaikki tieto on saatavilla toimipaikoittain. Yritysjakomenetelmässä joudutaan pääosa tai kaikki tiedoista jakamaan yritystasolta toimipaikoille.

Toimialajakomenetelmässä kansantalouden tilinpidon taloustoimet jaetaan toimialan toimipaikkojen kesken esimerkiksi liikevaihdon tai työllisten määrän perusteella. Ylhäältä alas -menetelmässä toimialan ja taloustoimen tiedot jaetaan alueille indikaattorin avulla. Indikaattorin pitäisi mahdollisimman hyvin korreloida itse kuvattavan ilmiön kanssa.

Neliportainen menetelmäluokitus poikkeaa normaalista kolmiportaisesta menetelmäluokituksesta. Käytössä oleva menetelmä kehitettiin, koska se on Suomen aluetilinpidon tapauksessa analyttisempi ja kuvaavampi kuin kolmijakoinen menetelmäkuvaus.

Menetelmäluokituksen pohjalta johdetaan erittelyt liitteenä olevan taulukkoon alueellisen arvonlisäyksen laskentamenetelmistä.

Tuottajatyypiluokitus

Tuottajatyypiluokitusta käytetään jossakin tapauksissa tarkentamaan toimialainformaatiota mikäli eri tuottajatyypien toiminta on haluttu alueellistaa erikseen. Päätuottajatyyppejä ovat markkinatuottajat ja markkinattomat tuottajat. Markkinattomat tuottajat jaetaan omaan loppukäyttöön ja muihin markkinattomiin tuottajiin.

Tuoteluokitus

Aluetilinpidossa hyödynnetään tuoteluokitusta bruttokansantuotteen laskennassa, joka pohjautuu maakunnittaisiin tarjonta- ja käyttötaulukoihin vuodelta 2002.

1.2.3. Laskentakehikko

Alueellinen arvonlisäys lasketaan tuotoslähestymistavan mukaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ensin kultakin toimiala/sektori/kunta-tasolta lasketaan tuotos perushintaan, josta vähennetään välituotekäyttö ostajanhintaan jaettuna FISIM

välituotekäyttöön ja muuhun välituotekäyttöön. Näin saadaan arvonlisäys brutto perushintaan.

Alueellisen arvonlisäys voidaan esittää kaavana:

$$\begin{aligned} & \text{Tuotos perushintaan} \\ & - (\text{Välilliset rahoituspalvelut} + \text{muu välituotekäyttö}) \\ & = \text{Arvonlisäys, brutto perushintaan} \end{aligned}$$

Käypähintaiset luvut muutetaan kiinteähintaisiksi koko maan deflaattoreilla tarkimmalla laskentatasolla. Tuotos, välilliset rahoituspalvelut ja muu välituotekäyttö deflatoidaan erikseen jokaiselle toimiala/sektori-parille.

Aluetilinpidoissa on tuotettu toistaiseksi kahdesti maakunnittaiset panos-tuotos- sekä tarjonta- ja käyttötaulukot. Ensimmäinen tutkimus tehtiin vuodesta 1995 ja se julkaistiin vuonna 2000. Jälkimmäinen tutkimus vuodelle 2002 julkaistiin lokakuussa 2006. Vuoden 2002 tutkimus sisältää laskentatasolla 95 toimialaa ja julkistuksessa 30 toimialaa.

Vastaavasti lähtötiedot tarjonnasta ja käytöstä on laskettu tarkimmalla tuoteluokituksella eli noin 950 tuotteen tarkkuudella. Lopullinen tasapainotus on suoritettu 144 tuotteen tasolla. Julkistettavat tiedot sisältävät 30 tuoteryhmää.

Tutkimus käsittää seuraavat taulukot:

- Tarjonta ja käyttö perushintaan
- Ulkomaisen ja kotimaisen tuonnin käyttötaulukko perushintaan
- Panostuotostaulukko perushintaan
- Panoskertoimet
- Käänteismatriisi
- Tuotoksen hinnan kustannuskomponentit
- Työpanos ja työpanoskertoimet

Uusimman panos-tuotostutkimuksen tietoja on hyödynnetty juoksevan aluetilinpidon tuotannossa ainoastaan tuoteverojen ja tuotetukipalkkioiden laskennassa.

1.3. Keskeiset lähteet alueellisen arvonlisäyksen laskemiseen

Tuotoslähestymistavan tärkeimmät tietolähteet ovat yrityssektorilla (S111) ja kotitaloussektorilla (S14) yritysten rakennetilasto ja yritys- ja toimipaikkarekisteri, joita käytetään useiden toimialojen laskelmissa. Lisäksi käytössä on paljon toimialakohtaisia tietolähteitä.

Julkisyhteisöjen (S13) tuotannon osalta tärkeimmät tietolähteet ovat valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto sekä kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot.

Suomen aluetilinpudossa ei käytetä otosaineistojen otantatietoja arvonnisäyksen laskennassa. Näin ollen aluetilinpudossa ei tarvitse soveltaa vastaamattajättämisen sovitamista otoksissa. Lähdetilastot tuotetaan joko yksikkötasolle tai sitten jollekin aluetasolle.

Seuraavassa taulukossa esitetään tärkeimpien lähtöaineistojen osuudet alueellisessa tuotoksessa ja välituotekäytössä.

Taulukko 2. Lähdeaineistojen osuudet alueellisessa tuotoksessa ja välituotekäytössä (sisältää välilliset rahoituspalvelut)

Lähdeaineisto	Tuotos perushintaan, miljoonaa euroa	Välituotekäyttö ostajanhintaan, miljoonaa euroa	Tuotos perushintaan, osuus koko maan arvosta	Välituotekäyttö ostajanhintaan, osuus koko maan arvosta
Yritysten rakennetilastot	215 094	127 680	72,8	80,3
Yritys- ja toimipaikkarekisteri + yritysten rakennetilastot	17 244	6 867	5,8	4,3
Valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto	10 482	4 955	3,6	3,1
Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto	27 232	9 131	9,2	5,8
Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto	3 524	2 438	1,2	1,5
Asuntokanta ja vuokratilasto	17 723	5 323	6,0	3,4
Muut lähteet	4 235	2 545	1,4	1,6
YHTEENSÄ	295 534	158 939	100	100

1.3.1. Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Suomen yritys- ja toimipaikkarekisteri kattaa kaikki yritykset, elinkeinoharjoittajat sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jotka ovat työnantajia, arvonnisäverollisia tai kuuluvat ennakkoperintärekisteriin. Maatilataloudesta ovat mukana toistaiseksi ainoastaan työnantajina toimivat tilat. Tiedot saadaan pääasiassa hallinnollisista lähteistä ja yritysrekisterin omista kyselyistä. Lisäksi rekisteristä saadaan julkisyhteisöjen toimipaikkatiedot.

Tilaston perusmuuttujat ovat henkilöstö jaettuna palkansaajiin ja yrittäjiin, liikevaihto ja palkkatiedot. Tiedot on luokiteltu toimialoittain, alueittain, omistajatyypeittäin ja oikeudellisen muodon mukaan. Tilastoon on valittu yritykset, joiden toiminta-aika tarkasteluvuonna ylitti puoli vuotta. Lisäksi yrityksen piti työllistää yli puoli henkilöä tai

liikevaihdon olla enemmän kuin 9187 euroa vuonna 2005. Toimipaikkatilastossa yrityksen toimipaikan tuli täyttää samat ehdot. Kansantalouden tilinpitoa varten ajetaan erillinen tietokanta, jossa on huomioitu myös yritys- ja toimipaikkarekisterin oman kuvausalueen ulkopuolelle jäävät yksiköt.

1.3.2. Yritysten rakennetilastot

Aluetilinpidon laskennan perusaineistoina ovat yrityksiä ja toimipaikkoja koskevat yritysten rakennetilastot.

Yritysten rakennetilaston yhdistetty yritysaineisto

Ns. yhdistetty yritysaineisto kattaa yritys- ja toimipaikkarekisterin, elinkeinoverotusrekisterin ja suoran tietokyselyn tiedot. Kokonaisaineisto sisältää kattavasti tiedot lähes kaikista liikeyrityksistä kaikilta toimialoilta. Tilastoyksikkönä on itsenäinen liikeyritys. Aineisto ei sisällä konserneja eikä yritysten toimipaikkoja. Tiettyjen toimialojen valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Aineisto sisältää tuloslaskelma- ja tasetiedot, tuottojen ja kulujen erittelytiedot, taseen erittelytietoja, käyttöomaisuuden erittelytiedot, henkilöstön lukumäärän, palkat ja sosiaalikulut. Lisäksi aineisto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä.

Tiedot kerätään osittain suoraan yrityksiltä sekä hyödyntämällä verohallinnon elinkeinoverotusrekisterin ja Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin aineistoja. Suorassa tiedonkeruussa ovat mukana kaikki suuret yritykset (henkilöstön määrä vähintään 50, 20 tai 10 toimialasta riippuen).

Pienempien yritysten tiedot tuotetaan hallinnollisista aineistoista ja yritysrekisteristä saatujen tietojen pohjalta. Yritysten luokitustiedot kerätään pää-sääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä. Vuonna 2005 aineisto sisältää noin 240 000 yritystä ja noin 430 muuttujaa.

Yhdistettyä yritysaineistoa käytetään aluetilinpidadossa lähinnä alkutuotannon laskennassa.

Yritysten rakennetilaston teollisuuden toimipaikkakanta

Teollisuuden rakennetilaston vuositilasto on nk. kokonaisaineisto. Sen kohdejoukkoon kuului vuonna 2005 noin 29 000 toimipaikkaa. Kohdejoukon yksikölle tuotetaan tiedot, jotka saadaan joko suoraan yrityksiltä (lomakekysely) tai ne tuotetaan rekistereistä. Suoraan kyselyyn kuuluu vain 14 prosenttia teollisuuden toimipaikoista (tätä kutsutaan suoraan kyselyn otokseksi). Tämän otoksen osuus tuotannon arvosta on 92 prosenttia ja henkilöstöstä 83 prosenttia. Kyselyn ulkopuolelle jäävien yritysten (toimipaikkojen) tiedot tuotetaan hallinnollisista rekistereistä: Verohallinnon elinkeinoverotusrekisteristä (EVR) ja Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä (YTR).

EVR sisältää kaikkien elinkeinoverovelvollisten yritysten tuloslaskelma-, tase- ja käyttöomaisuustietoja. Yritysrekisteri on puolestaan Tilastokeskuksen ylläpitämä perusrekisteri taloudellista toimintaa harjoittavista yksiköistä. Näitä ovat rekisteröityneet työnantajat, arvonnisäverovelvolliset ja ennakkoperintärekisteriin merkityt. Teollisuuden tilastoissa hyödynnetään EVR -tietoa niille yrityksille, jotka eivät ole mukana lomakekyselyssä. EVR:stä otetaan lomakekyselyn ulkopuolelle jäävien yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedot sekä eräitä muita tietoja. Koska rekisteristä tuotettujen yritysten tietojen määrä ei vastaa lomakekyselyn kattavuutta, joudutaan suuri osa tiedoista (puuttuvat muuttajat) arvioimaan matemaattisesti.

Lomakekyselyn piirissä tilinpäätöstietojen osalta ovat teollisuudesta vähintään 20 hengen yritykset ja näiden toimipaikat. Lomakekyselyssä ovat mukana myös näitä pienemmät yritykset ja toimipaikat, jos niiden toiminnan laajuus vastaa suorassa kyselyssä olevien toiminnan laajuutta, sekä vasta investointivaiheessa olevat isot yritykset ja toimipaikat. Mukana ovat myös kaikki sähköä tuottavat yritykset ja niiden toimipaikat. Lisäksi vähintään 20 hengen ei-teollisilta yrityksiltä on kysytty teollisuuteen kuuluvien toimipaikkojen tiedot. Teollista toimintaa harjoittavat, vähintään 20 hengen kuntien ja valtion liikelaitokset ovat myös mukana lomakekyselyssä toimipaikkoina.

Rakennetilasto sisältää tietoja toimipaikan henkilöstömäärästä, tehdyistä työtunneista, palkoista, sosiaalivakuutusmaksuista, tuloslaskelmasta käyttökatteeseen asti, tuottojen ja kulujen erittelyistä, vaihtomaisuudesta, aineellisen käyttöomaisuuden lisäyksistä ja vähennyksistä, viennistä ja tuonnista sekä tuotannon brutto- ja jalostusarvosta. Lisäksi se sisältää toimipaikan sijaintiin ja toimintaan liittyviä luokitustietoja. Rakennetilastossa tilastoyksiköitä ovat yritys ja toimipaikka. Aluetilinpidos toimipaikka toimii pääyksikkönä.

Teollisuuden toimipaikkakannan perusteella lasketaan Suomen aluetilinpidos teollisuuden tiedot. Lisäksi laskelmiin lisätään määritelmällisesti teollisuuden toimipaikkakannan ulkopuolelle rajatut pienemmät toimipaikat, joita oli vuonna 2005 noin 10 000. Pienten toimipaikkojen osuus kokonaistuotoksesta oli noin 0,3 prosenttia ja välituotekäytöstä noin 1,4 prosenttia.

Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakanta

Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietosisältö on suppeampi kuin teollisuuden toimipaikkakannan. Aineisto sisältää nimensä mukaisesti kaikki toimipaikat. Vuonna 2005 tietokanta sisälsi noin 400 000 toimipaikkaa ja 70 muuttujaa.

Aineisto ei perustu kyselyyn palvelutoimialoilla, vaan Yritysrekisterin toimipaikkatietojen ja Yritysten rakennetilastojen yksitoimipaikkaisten yritysten pohjalta mallinnettuun tietoon. Toimipaikkakanta on aluetilinpidon tärkein lähdetieto muun muassa palvelualojen laskennassa.

1.3.3. Valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto

Valtion kirjanpitojärjestelmää uudistettiin 1.1.1998 alkaen. Valtion uuden kirjanpitojärjestelmän mukaista kirjanpitoa noudattavat valtion tilivirasto-organisaation mukaisten virastojen ja laitosten lisäksi talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot. Tilivirastot ovat siis kirjanpitovelvollisia yksiköitä ja tekevät vuosittain myös oman tilinpäätöksen. Valtion tilinpäätös kootaan Valtiokonttorissa tilivirastojen tilitiedoista eliminoimalla sisäiset tuotot, kulut, saatavat ja velat.

Valtion ja laitosten kirjanpito sekä Valtiokonttorin laatima keskuskirjanpito muodostuvat liikekirjanpidosta ja talousarviokirjanpidosta. Liikekirjanpidon tehtävänä on antaa oikea kuva valtion ja virastojen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Talousarviokirjanpidon ja talousarviokirjanpidon tilien lisäksi kirjaustapahtuman yhteydessä raportoidaan myös tilivirastotunnus. Valtion rahastot pitävät kirjaa vain liikekirjanpidon mukaisesti.

Liikekirjanpito tehdään pääsääntöisesti suoriteperusteisesti. Maksuun (=kassaan) perustuvat kirjanpilotapahtumat korjataan tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä. Verotulojen kertyminen, rahoitustapahtumat ja tukipalkkiot kirjataan kuitenkin poikkeuksellisesti myös valtion tilinpäätöksessä maksuperusteisesti. Uuden kirjanpitojärjestelmän mukaan valtion menoiksi ja tuloiksi kirjataan vain liikekirjanpidon mukaiset menot ja tulot. Talousarviokirjanpidossa talousarviomenot ja -tulot kirjataan kyseisen vuoden talousarvion mukaisesti. Näin esimerkiksi määrärahojen siirto on talousarviotapahtuma muttei liikekirjanpilotapahtuma.

Tilinpidon toimialat ja taloustoimet määritellään pääosin koneellisesti erilaisilla koodiavaimilla. Kaikilla toimialoilla tilinpidon taloustoimet määritellään liikekirjanpidon tilikartan avulla. Talousarviokirjanpidon pääluokkien, lukujen ja momenttien avulla puolestaan suoritetaan jako tilinpidon toimialoihin. Näiden pääluokka-luku-tietojen puuttuessa toimiala päätellään virastotunnuksen perusteella. Koodiavaimilla ei kuitenkaan kyetä tekemään kaikkia tarvittavia määrittämiä toimialoihin ja taloustoimiin. Koneellisen aineiston muokkauksen lisäksi toimialoihin ja taloustoimiin tehdään korjauksia myös käsin.

Aluetilinpidoissa Valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa käsitellään kuin joukkoa yritysten tilinpäätöksiä, jotka alueellistetaan Yritysrekisterin toimipaikkatietojen avulla. Yksittäinen tilivirasto voi olla yksialueinen tai monialueinen.

1.3.4. Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastossa on tietoja kuntien ja kuntayhtymien tuotoista ja kustannuksista, investoinneista, rahoituksesta, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Tietojen pohjana on Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöstiedot. Perustiedot kootaan kuntataloustilaston tehtävittäin meno- ja tulolajeittain sekä vara- ja velkalajeittain.

Tilastovuodesta 1993 lähtien tilasto sisältää kuntien sosiaalitoimen toimintatietoja ja joitakin muita toiminnan laajuutta kuvaavia tietoja. Tilastoissa on lisäksi joitakin asukasluku- ja verotustietoja ja kuntien taloutta ja toimintaa kuvaavia tunnuslukuja.

Kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto sisältää myös kaiken liikelaitosmuotoisen toiminnan. Pääosa liikelaitoksista rajataan julkisen toiminnan ulkopuolelle ja lasketaan kuuluvaksi yrityssektoriin.

Kuntasektorin ulkopuolelle rajataan joitakin kuntien budjettitalouteen kuuluvia toimintoja, jotka katsotaan kuuluvaksi markkinatuotantoon ja yrityssektoriin. Tällaisia ovat satamat, vesi- ja viemärlaitokset, joukkoliikenne ja energiantuotanto.

Kuntien ja kuntayhtymien julkisen toiminnan lisäksi tilastoon kuuluvat Ahvenanmaan maakuntahallinnon tilinpäätöstiedot, Suomen kuntaliiton tilinpäätöstiedot ja Kunnallisen Työmarkkinalaitokset tilinpäätöstiedot.

Aluetilinpidoissa on käytettävissä yksikkötason aineisto, johon on tehty kansantalouden tilinpidon vaatimat muokkaukset.

1.3.5. Asuntokantatilasto ja vuokratilasto

Asuntokantatilasto kuvaa koko maan rakennuskantaa eri käyttötarkoituksiin luokiteltuina. Tilastoissa asunnot luokitellaan rakennuksen käyttötarkoituksen mukaisen talotyypin, rakentamis- ja peruskorjausvuoden, asunnon koon ja huoneistotyypin, hallintaperusteen, varusteiden ja varustetasojen, asumistiheyden ja sijainnin mukaan. Asuntokantatilasto tuotetaan vuosittain Väestörekisterikeskuksen ylläpitämistä rakennus- ja huonetiedoista.

Vuokratilasto kuvaa koko vuokra-asuntokannan vuokratason ja vuokratason muutosta edellisestä vuodesta. Vuokratilasto tehdään vuosittain kysely- ja rekisteritutkimuksena työvoimatutkimuksen yhteydessä. Esimerkiksi vuoden 2005 vuokratilaston otoskehikossa oli mukana noin 750 000 asuntoa, joista 187 000 tiedot on saatu Kansaneläkelaitoksen asumistukirekisteristä. Jäljelle jääneiden noin 560 000 asunnon vuokrataso estimoidaan noin 15 500 haastatteluaineiston perusteella.

Kansantalouden tilinpidon laskennallinen asuntotulo lasketaan yhdistämällä asuntokantatilasto ja vuokratilasto mahdollisimman tarkalla tasolla, jolloin myös alueellinen ulottuvuus tulee hyvin mukaan.

1.3.6. Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto

Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto sisältää tietoja maatilayritysten tuloista, menoista, varoista ja veloista sekä käyttöomaisuuden muutoksista. Tilasto sisältää myös kuvauksen maatilayritysten metsätaloudesta. Luonnollisten henkilöiden omistamista maatilayrityksistä tuotetaan myös henkilöveroaineiston pohjautuvat laskelmat puolisoiden yhteenlasketuista valtionveron alaisista tuloista sekä verotettavista varoista.

Maa- ja metsätalousyriyten taloustitasto ilmestyi ensimmäisen kerran viitevuodelle 2005. Tilaston tiedot perustuvat suurelta osin maaseutuelinkeinorekisteristä ja verohallinnon rekistereistä saataviin tietoihin, joita on täydennetty suoraan tiloille suunnatulla tilastokyselyllä.

Ennen vuotta 2005 vastaavat tiedot saatiin Maatalouden yritys- ja tulotilastosta ja Maatilatalouden tulo- ja verotilastosta.

2. JULKISTAMISAIKATAULU, TIETOJEN REVISIOINTI JA JULKISUUSPERIAATTEET

2.1. Ennakollisten ja lopullisten tietojen julkistamisaikataulu

Aluetilinpidon tuotanto-, työllisyys- ja investointitiedot julkistetaan tuotannon ja työllisyyden aluetilien yhteydessä. Tiedot julkistetaan seutukunnittain, maakunnittain ja suuralueittain viimeisimmän tilastovuoden mukaisella aluejaolla ennakollisina t +15 kuukautta tilastovuoden päättymisen jälkeen (versio 1). Lopulliset tiedot julkistetaan vuotta myöhemmin eli t + 27 kuukaudessa (versio 2). Tarkemmasta julkaisuajankohdasta päätetään kunkin julkaisua edeltävän vuoden lopussa.

Tuotannon ja työllisyyden aluetilien laskennan aikataulu määräytyy keskeisten lähdetilastojen valmistumisen myötä. Ennakollisissa tiedoissa suurin osa tärkeimmistä lähdeaineistoista on valmiina. Lopullisiin tietoihin saadaan joitakin tarkennuksia lähdeaineistojen osalta sekä muutama myöhemmin valmistunut pienempi aineisto. Tämän lisäksi kansantalouden tilinpidon koko maan arvot ovat lopullisia t + 24 kuukaudessa, jolloin tarjonta- ja käyttötaulukot on tasapainotettu.

Esimerkiksi vuotta 2005 koskevat aluetilinpidon tuotannon ja työllisyyden tiedot valmistuivat seuraavan aikataulun mukaisesti:

Versio	Kuukausi
1	Huhtikuu 2007
2	Maaliskuu 2008

2.2. Tietojen revisiointi

Aluetilinpidon tiedot revisioidaan kansantalouden tilinpidon systeemi uudistusten yhteydessä. Mahdolliset pienemmät korjaukset vuositilinpidon aikasarjaan viedään myös aluetilinpitoon ja julkaistaan kunkin laskentakierroksen yhteydessä.

Aluetilinpidon versioista pidetään diaaria, josta selviää päivitysten ja mahdollisten korjausten syyt.

2.3. Ajallinen vertailtavuus

Tuotannon ja työllisyyden aluetileistä on tehty vertailukelpoinen aikasarja vuosista 1975-2006*. Aikasarja on yhtenäinen, sillä esimerkiksi menetelmä-, luokitus- tai lähdeaineistomuutokset on estimoitu pois.

Revisiot taaksepäin tehdään joko ketjuttamalla tai laskemalla uudelleen tai näiden yhdistelmällä.

2.4. Erillislähetykset

Aluetilinpito ei toimita säännöllisesti erillislähetystyksiä lukuun ottamatta toimituksia Eurostatille. Yksityiskohtaisempia tietoja toimitetaan kuitenkin pyydettyä ja tilastolain puitteissa muun muassa tutkimuskäyttöön.

2.5. Julkisuusperiaatteet

Kaikki yleiseen käyttöön tarkoitettut tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen www-sivuilla tilastojulkistusten yhteydessä. Asiakkailta on myös mahdollisuus tilata yksityiskohtaisempaa tietoa erillisselvityksinä.

Tuotannon ja työllisyyden aluetilien www-sivuilla julkaistaan yhteensä seitsemän PC-Axis -taulukkoa sekä kaksi Excel-yhteenvetotaulukkoa. Tiedot ovat saatavilla niin suuralue-, maakunta- kuin seutukuntatasolla. Tuotanto- ja investointitiedot julkaistaan niin käyvin kuin edellisen vuoden hinnoin. Lisäksi maakuntien toimialoittaiset tilit sekä taloustoimet suuralueittain, maakunnittain ja seutukunnittain julkaistaan viitevuoden 2000 hinnoin.

Suuralue- ja maakuntatason tiedot julkaistaan 30 toimialan tarkkuudella, kun taas seutukuntatasolla tiedot julkaistaan 20 toimialan tarkkuudella. Kaikki tiedot on jaettu yksityiset yhteisöt ja kotitaloudet sekä julkisyhteisöt -sektoreihin.

Julkaistavat taloustoimet ovat:

- Tuotos perushintaan
- Välituotekäyttö ostajanhintaan
- Arvonlisäys (brutto) perushintaan
- Palkansaajakorvaukset
- Työlliset
- Yrittäjät
- Palkansaajat
- Tehdyt työtunnit
- Yrittäjien tehdyt työtunnit
- Palkansaajien tehdyt työtunnit
- Kiinteän pääoman bruttomuodostus

Lisäksi kaikista kolmesta aluetasosta julkaistaan summatiedot, joissa julkaistaan seuraavat taloustoimet:

- Tuotos perushintaan
- Välituotekäyttö ostajanhintaan
- Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)
- Muu välituotekäyttö

- Arvonlisäys (brutto) perushintaan
- Tuoteverot
- Tuotetukipalkkiot
- Bruttokansantuote markkinahintaan
- Palkansaajakorvaukset
- Työlliset
- Yrittäjät
- Palkansaajat
- Tehdyt työtunnit
- Yrittäjien tehdyt työtunnit
- Palkansaajien tehdyt työtunnit
- Kiinteän pääoman bruttomuodostus
- Keskiväkiluku

Kiinteän pääoman bruttomuodostus julkaistaan maakuntatasolla viiden toimialan, neljän tavaratyyppin ja kahden sektorin tarkkuudella.

Aluetilinpidon tuotannon ja työllisyyden aluetilien www-osoite on:

<http://www.tilastokeskus.fi/til/atutyo/index.html>

Tuotannon ja työllisyyden aluetilien julkistuksen yhteydessä julkaistaan myös Aluetalouden indikaattorit. Tästä julkaisusta löytyvät indeksoidut sarjat, ostovoimakorjatut tiedot sekä BTV-indikaattori (Bruttokansantuote, työllisyys ja väkiluku).

Aluetalouden indikaattoreiden www-osoite on:

<http://www.tilastokeskus.fi/til/atind/index.html>

2.6. Metatietojen käytäntö

Tuotannon ja työllisyyden aluetilien metatiedot löytyvät tilaston www-sivuilta sekä luokitusten että käsitteiden ja määritelmien osalta. Lisäksi sivuilta löytyy niin tilaston kuvaus ja menetelmäselosteet.

Tuotannon ja työllisyyden aluetilien www-sivuilta löytyvät seuraavat metatietodokumentit:

- [kuvaus](#)
- [laatuselosteet](#)
- [menetelmäselosteet](#)
- [käsitteet ja määritelmät](#)
- [luokitukset](#)

3. ALUEELLISEN ARVONLISÄYKSEN LASKENTAMENETELMÄT

Tässä kappaleessa käydään läpi alueellisen arvonlisäyksen laskentamenetelmät. Kaikkia toimialoja koskevista periaatteista kerrotaan ensin kappaleessa 3.1.

Kappaleessa 3.2 käydään läpi laskentamenetelmät ja käytetyt aineistot alueellisen arvonlisäyksen laskennassa tuotos ja välituotekäyttö eriteltyinä. Kappale on jaettu alaotsikoihin toimialoittain.

Yrityssektorin (S111) ja kotitaloussektorin (S14) osalta laskenta toteutetaan yleensä toimialakokonaisuuksittain, mutta esimerkiksi Julkisyhteisöjen (S1311, S1313, S13141 ja S13149) ja Kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (S15) laskenta on tehty sektoreittain.

Sektorikokonaisuuksittain tehdyt laskelmat on sijoitettu sopivimman toimialan alle omaksi kokonaisuudeksi. Alaotsikoiden alla on kerrottu toimialoittaisesta laskennasta ellei toisin ole mainittu.

3.1. Kaikkia toimialoja koskevat periaatteet

Alueellinen arvonlisäys lasketaan ensisijaisesti tuotoslähestymistavan mukaan. Joissakin tapauksissa käytetään myös tulolähestymistapaa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ensin lasketaan kunkin toimiala/sektori /kunta -yhdistelmän taloustoimi tuotos perushintaan. Tästä vähennetään vastaavien yhdistelmien välituotekäyttö ostajanhintaan jaettuna FISIM välituotekäyttöön ja muuhun välituotekäyttöön. Näin saadaan arvonlisäys brutto perushintaan.

Alueellisen arvonlisäys voidaan esittää kaavana:

$$\begin{aligned} & \text{Tuotos perushintaan} \\ & - (\text{Välilliset rahoituspalvelut} + \text{muu välituotekäyttö}) \\ & = \text{Arvonlisäys, brutto perushintaan} \end{aligned}$$

Alueellisena laskentatasona käytetään kuntaa, mutta julkaisutasolla tiedot esitetään joko seutukunnittain, maakunnittain tai suuralueittain.

Käypähintaiset luvut muutetaan kiinteähintaisiksi koko maan deflaattoreilla tarkimmalla laskentatasolla. Tuotos, välilliset rahoituspalvelut ja muu välituotekäyttö deflatoidaan erikseen jokaiselle toimiala/sektori-parille.

Alhaalta ylös -menetelmän mukaisesti lasketut alueittaiset tiedot poikkeavat yleensä kansantalouden tilinpidon tiedoista. Erot johtuvat yleensä aluetilinpidon käyttämistä hieman yksinkertaistetuista käsittelytavoista sekä mahdollisesti poikkeavista lähdetilastoista. Lisäksi eroja syntyy kansantalouden tilinpidon laskennassa tehtävästä tasapainotuksesta.

Aluetilinpidon laskennassa saadut kunta/toimiala/sektori/taloustoimi - tiedot on sovitettava lopuksi kansantalouden tilinpidon tietoihin. Erot aluetilinpidon ja kansantalouden tilinpidon välillä allokoidaan alueille laskettujen tietojen suhteessa. Joissakin tapauksissa lähdetietoja joudutaan muuttamaan manuaalisesti.

Laskennan yhteydessä on tärkeää arvioida lähdeaineistojen kattavuutta ja laatua. Merkittävimpinä arviointikriteerinä voidaan pitää summatun kunta/toimiala/sektori/taloustoimi -tiedon vertailua kansantalouden tilinpidon vastaavaan tietoon. Näin saadaan ns. sovituservo eli kerroin tietojen suhteesta. Tietojen sopiessa täydellisesti yhteen teoreettinen sovituservo on 1.

Kertoimien pohjalta voidaan tehdä analyysiä lähdetilastojen kattavuudesta ja käsittelytapojen oikeellisuudesta. Erityisesti huomiota kiinnitetään todella pieniin tai suuriin sovituskertoimiin sekä kertoimien vaihteluihin vuosien välillä. Kertoimen ei tarvitse välttämättä olla lähellä yhtä, jos se pysyy vakaana aikasarjan aikana. Joka tapauksessa poikkeamat täytyy pystyä selittämään. Esimerkiksi Valtionhallinnon (S1311) toimialalla 6302 Tienpito saadaan huonoja kertoimia, koska pääomaintensiiivisellä toimialalla ei saada kiinteän pääoman kulumiselle kunnollista alueellista estimaattia.

Taulukko 3. Esimerkki kerroinanalyysistä vuonna 2005.

Aluetilinpidon laskennasta saatava kokonaisarvo	Toimiala	Sektori	Kansantalouden tilinpidon kokonaisarvo	Sovituservo	Taloustoimi
0,20	16	S111	0	0,00	Tuotos
667,60	17	S111	651	0,98	Tuotos
18,20	17	S14	18	0,99	Tuotos
392,90	18	S111	389	0,99	Tuotos
20,10	18	S14	21	1,04	Tuotos
198,10	19	S111	194	0,98	Tuotos
5,00	19	S14	5	1,00	Tuotos
6 035,20	20	S111	5 786	0,96	Tuotos
50,60	20	S14	48	0,95	Tuotos

Kerroinanalyysin jälkeen tietoja tarkistetaan ja analysoidaan SAS- ja SuperCross -ohjelmistoilla. SAS-ohjelmistolla tarkastellaan lähinnä vuosimuutoksia, kun taas SuperCross-tilukointiohjelmalla tietoja voidaan ristiintaulukoida ja analysoida sekä laskentatasolla että kaikilla aggregaattitasoilla. Tyypillisesti tietoja tarkastellaan aikasarjanäkökulmasta.

Kerroinanalyysin ja tarkemman analysoinnin jälkeen mahdollisia ongelmatapauksia selvitetään yhdessä kansantalouden tilinpidon ja lähdeaineistojen asiantuntijoiden kanssa. Analysoinnin seurauksena laskentamenetelmiä voidaan muuttaa tai lähdeaineistoja korjata.

3.1.1. Käytettävät lähteet

Suomessa keskeiset taloustilastot tuotetaan kattaviksi rekisterien, verohallinnon aineiston ja survey-kyselyiden yhdistelmillä.

Suomen aluetilinpidoissa ei käytetä otosaineistojen otantatietoja arvonlisäyksen laskennassa. Näin ollen arvonlisäyksen laskennassa ei tarvitse soveltaa vastaamattajättämisen sovittamista otoksissa.

Lähdetilastot tuotetaan joko yksikkötasolle tai sitten jollekin aluetasolle. Aluetilinpidoilla on oikeudet käyttää perustilastoja tarkimmalla mahdollisella tasolla.

3.1.2. Kiintopisteiden ja ekstrapolaatioiden käyttö

Kiintopisteitä tai ekstrapolaatioita ei käytetä perushintaisen arvonlisäyksen laskennassa. Alueellista bruttokansantuotetta varten laskettavat tuoteverot ja tuotetukipalkkiot lasketaan vuoden 2002 alueellisten tarjonta- ja käyttötaulukkojen antaman kiintopisteen avulla.

3.1.3. Aputoimintojen käsittely

Kansantalouden tilinpidossa ei lasketa tuotantotoimintaa aputoimipaikoille. Alueellisesti tämä ratkaisu tuottaa epäluotettavia tietoja. Aputoiminnot on siis kohdennettava kotipaikkaperiaatteen mukaisesti sijaintialueelleen ja niille on tuotettava tuotantotiedot ellei niitä ole saatavilla. Aputoiminnot luetaan samaan toimialaan kuin ne paikalliset toimialayksiköt, joita aputoiminnot palvelevat.

Suomessa on käytössä kaksi erilaista laskentatapaa aputoimintojen arvonlisäyksen laskemiseksi.

Teollisuuden yritys- ja kotitaloussektorin laskelmat perustuvat yritysten rakennetilaston teollisuuden toimipaikka-aineistoon. Aineistoa varten tehtävässä kyselytutkimuksessa on mukana kaikki merkittävät toimipaikat ja sitä muodostettaessa on käytössä myös verottajan tilinpäätösaineisto yritystasolla. Toimipaikka-aineisto sisältää myös aputoiminnot, mutta monissa tapauksissa liikevaihto sekä muut muuttujat eivät kuvaa aputoimintojen taloudellista aktiviteettia.

Teollisuudessa aputoimipaikkojen tuotosta ja välituotekäyttöä korjataan ylöspäin niissä tapauksissa, joissa toimipaikkatason tuotos jää toimialan keskimääräisen tuottavuuden alapuolelle. Tuottavuuden kuvaajana käytetään tuotosta työllistä kohden. Toimialan tiedot lasketaan toimialaluokituksen viiden numeron tarkkuudella.

Koelaskelmissa selvisi, että kaikkien aputoimipaikkojen tuotosta ja välituotekäyttöä ei pidä korjata, koska joillekin aputoimipaikoille on olemassa kunnolliset tuotantotiedot kuluerittelyineen.

Mahdollisissa korjauksissa määrävänä tekijänä on tuotoksen arvo. Välituotekäyttöä korjataan ainoastaan silloin, jos tuotosta korjataan. Pelkkää välituotekäyttöä ei korjata missään tapauksessa, koska tällöin koelaskelmien perusteella aineistosta saattaa tulla vertailukelvottomia tietoja toimipaikkatasolla.

Korjaukset kohdistuvat suurilta osin teollisuusyritysten pääkonttoreihin, jotka sijaitsevat yleensä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2005 teollisuudessa oli noin 2 400 aputoimipaikkaa, kun teollisuuden toimipaikkoja oli kaikkiaan noin 39 000.

Palveluiden yritys- ja kotitaloussektorin laskelmat perustuvat puolestaan yritysten rakennetilaston toimipaikkatilastoon, jossa on mukana kaikkien toimialojen toimipaikat. Monitoimipaikkaisten yritysten tiedoista suurin osa aineiston on laskettu imputointimenetelmillä (Rakennetilastosta tarkemmin luvussa 1.3.2.). Toimipaikkatilaston demografiset tiedot saadaan yritysrekisterin toimipaikkatilastosta.

Aputoimipaikkojen tuotos katsotaan sellaiseksi, että se käytetään kokonaisuudessaan kyseisen yrityksen sisällä. Aputoimipaikkojen tuotos estimoidaan aputoimipaikkojen työllisyystietojen perusteella. Verottajalta saatavia yritysten tilinpäätöstietoja tietyllä toimialalla käytetään arvioinnissa vertailutietoina. Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannassa toimintaylijäämä on nolla, mutta aluetilinpidoissa toimintaylijäämää voi olla hieman johtuen tasapainotuksesta.

Näin ollen yritys- ja kotitaloussektoreiden palveluiden laskennassa aputoimipaikkojen tuotosta ja välituotekäyttöä ei korjata erikseen, sillä tämä on jo huomioitu ja laskettu lähdetilastossa. Vuonna 2005 palvelualoilla oli 1 300 aputoimipaikkaa, kun toimipaikkoja oli yhteensä 300 000.

3.1.4. Ulkoalueen käsittely

Maan talousalue voidaan jakaa varsinaisiin alueisiin ja ulkoalueeseen. Ulkoalue muodostuu maan talousalueen osista, joita ei voida suoraan liittää mihinkään yksittäiseen alueeseen.

Ulkoalueeseen kuuluu muun muassa kansallinen ilmatila, aluevedet ja kansainvälisillä vesialueilla sijaitseva mannerlaatta, johon maalla on yksinoikeus; erillisalueet, suurlähetystöt, konsulaatit, sotilastukikohdat ja tieteelliset tutkimusasemat; maan mannerjalustan ulkopuoliset kansainvälisillä vesillä sijaitsevat kotimaisten yksiköiden hyödyntämät energia- ja raaka-aine-esiintymät.

Suomessa ulkoalue on erittäin pieni, ja se kuuluu osana sektoriin valtion hallinto (S1311). Käytännössä ulkoalueen tuotantoyksiköt ovat rauhanturvajoukot ja lähetystöt, joiden tiedot lasketaan Valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistosta yritysrekisterin toimipaikkojen avulla.

3.1.5. Kattavuuden varmistaminen

Suomen aluetilinpidoissa tärkein kattavuuden varmistamistoimenpide on eri lähdeaineistojen tietojen analysointi ja tarkastaminen. Lähdeaineistot on käyty yhdessä läpi niin kansantalouden tilinpidon kuin tärkeimpien lähdetilastojen asiantuntijoiden kanssa.

Tärkeimmät tuotantoa koskevat perustilastot ovat yritys- ja toimipaikkarekisteri sekä yritysten rakennetilaston toimipaikkakannat. Lisäksi muita merkittäviä aineistoja ovat valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto, kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto, maa- ja metsätalousyriyten taloustilasto sekä asuntokanta ja vuokratilasto.

Aluetilinpidon käyttämät perustietolähteet ovat korkealuokkaisia, mutta niissä saattaa esiintyä luokittelu- ja satunnaisvirheitä. Lisäksi kansantalouden tilinpidon laskelmiin lisätään piilotalouden osuus tietolähteistä ja selvityksistä riippuen. Piilotalouden arvioinnissa on käytetty hyväksi tehtyjä erillisselvityksiä ja verotarkastusaineiston tietoja. Korjauksia tehdään muun muassa rakentamisen, kaupan, liikenteen ja hotelli- ja ravitsemisalalan lukuihin. Aluetilinpidossa harmaa talous allokoidaan alueille muun tuotannon suhteessa.

3.1.6. Välillisten rahoituspalvelujen (FISIM) laskenta käyttäjäsektoreille ja -toimialoille

FISIM eli välilliset rahoituspalvelut tarkoittavat niitä rahoituslaitosten tuottamia palveluja, joista ei peritä suoraa palkkiota. Tällöin rahoituksen välittäjät tarjoavat asiakkailleen palveluja, joista ne veloittavat epäsuorasti maksamalla tallettajille matalampaa korkoa kuin niiden veloittama korko on lainanottajilta. Eri suuruiset korkokannat tallettajilta ja lainanottajilta mahdollistavat sen, että asiakkailta ei tarvitse periä suoraan palkkiomaksuja palveluista ja toisaalta rahoituksen välitystoiminnan seurauksena markkinoille syntyy havaittavat markkinakorot.

Kansantalouden tilinpidossa tämän toiminnan tulosta täytyy mitata epäsuorasti, mitä kutsutaan välillisten rahoituspalveluiden epäsuoraksi mittaamiseksi (FISIM). Menetelmä perustuu viitekoron käyttöön. Välillisten rahoituspalveluiden jako kotimaisille käyttäjäsektoreille perustuu laina-, talletus- ja viitekorkokantojen välisiin korkoeroihin seuraavasti:

- Lainojen FISIM: lainoista saadut korot - (viitekorko * lainakanta)
- Talletusten FISIM: (viitekorko * talletuskanta) - talletuksista maksetut korot

Aiemmin välilliset rahoituspalvelut eivät vaikuttaneet bruttokansantuotteeseen, koska rahoituslaitosten tuottama FISIM on mennyt kokonaisuudessaan ns. jakamattoman sektorin välituotekäyttöön. Tämä erä jaettiin aiemmin toimialojen arvonlisäyksen suhteessa alueille.

Uudistuksessa tuotantotilin välituotekäyttö FISIM on pyritty jakamaan alueille koko maan laskentatapaa jäljitellen. Menetelmä on kehitetty yhdessä kansantalouden tilinpidon FISIM-asiantuntijan kanssa. Välillisten rahoituspalveluiden alueittaisen laskennan lähtötietoina on käytetty seuraavia aineistoja:

1) VIRATI-yhteistyönä luottolaitoksilta kerättävää T-TATU:n liitetaulua T36, joka sisältää tiedot veloista yleisölle ja julkisyhteisöille (pl. valtio ja sosiaaliturvarahastot) maakunnittain sekä saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä (pl. valtio ja sosiaaliturvarahastot) vuodesta 2000 lähtien.

2) Alueellista luottokantaa ja sen tietoa luotonannosta yleisölle luotonantajan sektorin ja luotonsaajan sektorin ja maakunnan/vanhan läänijaon mukaan. Tietoja on satavilla vuodesta 1979 lähtien.

3) Tulonjakotilaston tiedot lähdeveronalaisista korkotiedoista kunnittain.

4) Verotusaineistosta saatavat tiedot kotitalouksien loppukäyttöön menevistä lainoista.

5) Kansantalouden tilinpidon FISIM-välituotekäytön lähtötietoja toimialoittain ja sektoreittain.

6) Aluetilinpidon tuotostietoja kunnittain, toimialoittain ja sektoreittain.

Vuodesta 2000 lähtien FISIM-välituotekäytön tasot maakunnittain on laskettu luottolaitosten VIRATI-tiedoista kokonaisuudelle, joka sisältää sektorit yritykset (S111), asuntoyhteisöt (S112), paikallishallinto (S1313), kotitaloudet (S14) sekä kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Vuotta 2000 varhaisemmat tasotiedot maakunnittain on estimoitu kyseiselle sektorijoukolle yhdessä VIRATI-aineiston ja alueellisen luottokannan avulla.

Edellä mainittu sektorikokonaisuus on jaettu neljään osaan maakunnittain (vuosilta 1995-96 vanhoille lääneille) alueellisen luottokannan avulla. Sektoreina on tällöin yritykset ja kotitaloudet (S111+S14), asuntoyhteisöt (S112), paikallishallinto (S1313) sekä kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

Alueellinen luottokanta ei siis sisällä talletuksia, joten talletukset on estimoitu lainojen suhteessa. Koelaskelmat osoittivat, että saatu sektorijako on hyvin lähellä kansantalouden tilinpidon lähtötietoja. Tästä syystä alueellisen luottokannan tietoja voidaan pitää tarpeeksi luotettavina tehtyä laskelmaa varten.

Saadusta sektorikokonaisuudesta lasketaan erikseen kotitalouksien loppukäyttöön menevät lainat, jotka lasketaan verotusaineiston pohjalta. Lisäksi taloustoimen Erittelemättömät korot (D4123R) tiedot lasketaan erikseen tulonjakotilaston lähdeveronalaisten korkotulojen perusteella.

Saatuja sektoritietoja korjataan Kansantalouden tilinpidon korkotiedoilla. Korjatut sektorijakaumat sovitetaan maakuntien lähtötasoihin ja kansantalouden tilinpidon sektorireunoihin RAS-menetelmällä.

Saadut tiedot maakunnittain ja sektoreittain jaetaan aluetilinpidon laskentatasolle eli kuntatason toimiala-sektori -havainnoiksi aluetilinpidon perushintaisen tuotoksen suhteessa. Toisin sanoen menetelmä on alhaalta ylöspäin maakuntatasolla ja karkealla sektorijaolla ja tästä tarkemmalla tasolla ylhäältä alaspäin.

Tuottajatyyppejä muu markkinaton tuottaja, johon muun muassa pääosa

paikallishallinnosta kuuluu, on laskettu siten että kuntatasolle jakavassa tuotoksessa ei ole mukana FISIM-välituotekäyttöä.

Sektoreiden valtionhallinto (S1311), rahoitus- ja vakuutuslaitokset (S12) ja sosiaaliturvarahastot (S1314) osalta FISIM-välituotekäyttö on jaettu aluetilinpidon laskentatasolle suoraan aluetilinpidon perushintaisen tuotoksen suhteessa, koska kyseisille sektoreille ei ole tällä hetkellä olemassa hyviä alueellistamisen lähdeaineistoja. Puhtaalla tuotosmenetelmällä laskettujen sektoreiden osuus FISIM-välituotekäytöstä vaihteli 2-9 prosentin välillä vuosina 1995-2005.

Kiinteähintaiset tiedot FISIM-välituotekäytöstä on tuotettu koko maan deflaattoreilla.

3.1.7. Pendelöinnin mukaiset tilaston korjaukset

Suomen aluetilinpidossa ei tehdä pendelöinnin ja kotitalouden sijaintialueen mukaisia korjauksia tilastoihin. Laskentayksikkönä on ensisijaisesti toimipaikka. Muissa tapauksissa tuotanto kohdistetaan myös tuotantopaikkaan.

3.1.8. Siirtyminen arvonlisäyksestä bruttokansantuotteeseen

Suomessa alueellinen arvonlisäys lasketaan pääasiallisesti tuotoslähestymistavan mukaan. Tuotos perushintaan lasketaan jokaiselta toimiala/sektori/ kunta-kombinaatiolta. Tästä vähennetään välituotekäyttö ostajanhintaan jaettuna FISIM välituotekäyttöön ja muuhun välituotekäyttöön. Näin saadaan arvonlisäys brutto perushintaan.

Alueellisen arvonlisäys voidaan esittää kaavana:

$$\begin{aligned} & \text{Tuotos perushintaan} \\ & - (\text{Välilliset rahoituspalvelut} + \text{muu välituotekäyttö}) \\ & = \text{Arvonlisäys, brutto perushintaan} \end{aligned}$$

Näin ollen bruttoarvonlisäys perushintaan on toimialoittaisten bruttoarvonlisäysten summa.

Perushintaisesta bruttoarvonlisäyksestä voidaan laskea bruttokansantuote eli markkinahintainen arvonlisäys lisäämällä siihen tuoteverot (D21) ja tuotetukipalkkiot (D31).

Suomessa tuoteverot ja tuotetukipalkkioiden jakaminen alueille poikkeaa Eurostatin suosittelemasta menetelmästä. Tästä syystä Eurostatin julkaisemat luvut poikkeavat kansallisesti julkaistuista luvuista.

Suomessa tuoteverot ja tuotetukipalkkiot jaetaan alueille seuraavan menetelmän mukaan. Vuoden 1975-2004 tiedot on johdettu vuoden 2002 tietojen perusteella. Kiinnitysvuoden tiedot laskettiin alueellisen panos-tuotostutkimuksen yhteydessä.

Tutkimuksen yhteydessä tuoteverot ja tuotetukipalkkiot laskettiin maakuntatasolla. Näiden tietojen pohjalta laskettiin vuoden 2002 tuoteverot ja tuotetukipalkkiot tuottajatyypit yhteensä ja toimialat

yhteensä. Tiedot jaettiin kuntatasolle arvonlisäyksen suhteessa. Vuoden 2002 tiedot ketjutettiin vuosille 1975-2004 vuosittaisen muutoksen suhteessa.

Tuoteverot ja tuotetukipalkkiot ovat osa hinnanmuodostusta. Tarjonta lasketaan perushintaan ja käyttö ostajanhintaan. Suomessa tarjonta ja käyttö tasapainotetaan perushintaan. Käyttö muunnetaan siis ostajanhinnasta perushintaan ja tuoteverot ja tuotetukipalkkiot ovat osa tätä ketjua. Maakunnittaisissa tarjonta- ja käyttötaulukkoissa laskettiin kaikki tarvittavat erät tuotteittain, ja hinnanmuodostus laskettiin koko maan keskimääräisillä osuuksilla jokaiselle tuotteelle.

Tämän jälkeen menetelmän mukaiset tulokset otettiin mukaan juoksevaan tuotannon pohjaksi.

Eurostatin julkaisemissa luvuissa tuoteverot ja tuotetukipalkkiot on jaettu alueille perushintaisen arvonlisäyksen suhteessa.

3.2. Toimialoittaisen käypähintaisen arvonlisäyksen laskennan tarkempi menetelmä- ja lähdekuvaus

Menetelmäkuvauksen lopussa on liitteenä toimialojen ja sektorien ristiintaulukko, jossa on myös arvonlisäys miljoonina euroina.

3.2.1. Maatalous, riistatalous ja metsätalous (A)

Maatalous, riistatalous ja metsätalous (A) koostuu kahdesta alaluokasta:

01 Maa- ja riistatalous ja niihin liittyvät palvelut

02 Metsätalous ja siihen liittyvät palvelut

Maatalous, riistatalous ja niihin liittyvät toiminnot (01) sisältävät viljelykasvituotteiden tuotannon ja eläintuotteiden tuotannon.

Metsätalous ja siihen liittyvät palvelut (02) sisältävät puolestaan puiden kasvatuksen ja villinä kasvavien metsätuotteiden keruun.

Maa- ja riistatalous ja niihin liittyvät palvelut (01) voidaan jakaa edelleen viiteen laskentatoimialaan:

0112 Puutarhatalous

0125 Muu kotieläintalous

013 Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous

014 Maataloutta palveleva toiminta

015 Metsästys ja riistanhoito.

Metsätalous ja siihen liittyvät palvelut (02) voidaan jakaa neljään laskentatoimialaan:

0211 Metsän viljely

0212 Puunkorjuu

0219 Muu metsätalous

0202 Metsätaloutta palveleva toiminta.

Metsän viljely (0211) sisältää metsänhoidon ja uudistamisen sekä peltojen metsittämisen, metsän nettokasvun arvon sekä hakkuista saatavat tulot. Puunkorjuu (0212) sisältää puunkorjuutoiminnan sekä puun lähikuljetuksen. Muu metsätalous (0219) sisältää muut metsätalouden tuotteet ja luonnonsuojelutoimet. Metsätaloutta palveleva toiminta (0202) sisältää metsätalouden suunnittelun ja muun metsätalouden yleisen edistämistoiminnan, mm. metsänhoitoyhdistysten ja metsälautakuntien toiminnan, sekä metsänomistajien koulutuksen.

Kaikki metsätalouden ja siihen liittyvien palveluiden toimipaikat on luokiteltu markkinatuottajiksi. Metsän kasvatusta -toimialalla on erotettu kuntien ja kuntayhtymien maa- ja metsätilat paikallishallintoon (S1313) ja evankelisluterilaisen kirkon metsät kotitalouksia palveleviin voittoon tavoittelemattomiin yhteisöihin (S15). Muut toimipaikat luokitellaan kotitalouksiin (S14) ja yrityksiin (S111).

3.2.1.1. Tietolähteet

Puutarhatalous (0112) ja Muu kotieläintalous (0125)

Toimialojen Puutarhatalous (0112) ja Muu kotieläintalous (0125) laskenta perustuu yritysrekisterin toimipaikkatietoihin niin yrityssektorilla (S111) kuin kotitaloussektorilla (S14)

Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous (013) ja Maataloutta palveleva toiminta (014)

Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous (013) -toimialan kotitaloussektorin (S14) tiedot lasketaan Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta. Yrityssektorin (S111) laskennan lähteenä käytetään yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa.

Maataloutta palveleva toimiala (014) käsittää ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa. Laskennan lähteenä käytetään yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa.

Metsästys- ja riistanhoito (015)

Toimialan Metsästys- ja riistanhoito (015) peruslähteinä käytetään yritysrekisterin toimipaikkatietoja sekä yritysten rakennetilaston yhdistettyä yritysaineistoa niin yritys- kuin kotitaloussektoreilla.

Näiden lisäksi yrityssektorilla (S111) käytetään lähteinä Metsästäjäin keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten aineistoja.

Kotitaloussektorilla (S14) aineistoina käytetään lisäksi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL), Metsästäjäin keskusjärjestön (MLJ) sekä Ahvenanmaan tilastovirasto ÅSUB:n tietokantoja.

Metsätaloutta palveleva toiminta (0202)

Metsätaloutta palveleva toiminta (0202) käsittää ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa. Laskennassa käytetään peruslähteinä yritysrekisterin toimipaikkatilastoa sekä yritysten rakennetilaston yhdistettyä yritysaineistoa. Näihin tietoihin lisätään Metsätalouden

kehittämiskeskus Tapion vuositilaston ja toimintakertomuksen tiedot sekä metsänhoitoyhdistysten ja metsäkeskusten toimintatiedot.

Metsän viljely (0211)

Metsän viljelyn (0211) yritys- ja kotitaloussektorin laskennan päälähteinä käytetään yritysrekisterin toimipaikkatilastoa sekä yritysten rakennetilaston yhdistettyä yritysaineistoa. Näiden lisäksi yrityssektorin (S111) laskennassa käytetään lisäksi Metsähallituksen tuloslaskelmaa, Metsäntutkimuslaitoksen (METLA) tietoja puun kasvusta sekä metsien pinta-alatietoja.

Kotitaloussektorilla (S14) käytetään lisäaineistoina henkilöveroaineistoa, josta poimitaan tieto kotitalouksien maksamista metsänhoitomaksuista. Lisäksi Metsäntutkimuslaitoksen aineistoista saadaan tietoa hankintalisän arvosta, hakkuutuloista ja metsäteiden ylläpidosta.

Paikallishallintosektorin (S1313) laskennan päälähteenä käytetään kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastoa. Tämän lisäksi lisälähteinä käytetään Metsäntutkimuslaitoksen tietoja puun kasvusta sekä metsien pinta-alatietoja.

Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15) - sektorilla lähteenä käytetään seurakuntien tilinpäätösaineistoja.

Puunkorjuu (0212)

Puunkorjuun (0212) laskennan lähteet niin yritys- kuin kotitaloussektoreilla ovat yritysrekisterin toimipaikkatiedot sekä yritysten rakennetilaston yhdistetty yritysaineisto.

Muu metsätalous (0219)

Muu metsätalous (0219) sisältää ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa. Yritysrekisterin toimipaikkatietojen sekä yritysten rakennetilaston yhdistettyä yritysaineiston lisäksi laskennassa käytetään Metsähallituksen tuloslaskelmatietoja.

3.2.1.2. Tuotos

Puutarhatalous (0112) ja Muu kotieläintalous (0125)

Niin puutarhatalouden kuin muun kotieläintalouden laskenta tapahtuu pohjautuen yritysrekisterin toimipaikkatietoihin. Tiedot lasketaan vastaavalla tasolla sekä kotitalous- että yrityssektoreilla.

Tietokannasta haetaan yritys- ja kotitaloussektorin toimipaikkatasoiset tiedot henkilöstön määrästä jaettuna yrittäjiin ja palkansaajiin, liikevaihdosta ja palkoista. Toimipaikkatasoiset tiedot summataan toimialoittain, kunnittain ja tuottajatyypeittäin.

Tämän jälkeen toimipaikkakannasta saadut ja summatut tiedot muutetaan kansantalouden tilinpidon taloustoimiksi. Tuotoksen indikaattorina on henkilöstön määrä yhteensä. Alueittaisten toimialatietojen sektorijakauma määräytyy koko maan keskiarvon mukaan.

Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous (013) ja Maataloutta palveleva toiminta (014)

Toimialalla 013 Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous kotitaloussektorin (S14) toiminta on huomattavasti merkittävämpää verrattuna yrityssektorin (S111). Maataloutta palveleva toiminta (014) ei puolestaan sisällä toistaiseksi kotitaloussektorin toimintaa.

Yrityssektorin (S111) tiedot lasketaan molemmilla laskentatoimialoilla yrityksen rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietojen pohjalta. Tuotoksen laskennan lähtökohtana on rakennetilaston liikevaihtotiedot. Tähän lisätään toimitukset yrityksen muille toimipaikoille, valmisteverastojen muutos, valmistus omaan käyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Saadusta kokonaissummasta vähennetään maa- ja vesialueiden vuokratuotot, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja kauppatavaroiden hankintakulut. Kotitaloussektorin (S14) laskelmat tehdään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietojen pohjalta.

Yhdistetyn kasvinviljelyn ja kotieläintalouden (013) tuotos kotitaloussektorilla koostuu maatilayritysten maataloustuotteiden myynnistä, majoituspalveluista, CAP-tuista ja muista tuista. Tiedot saadaan maakuntatasolla ja sektorit yhteensä. Tämän jälkeen tiedot sovitetaan kansantalouden tilinpidon tietoihin. Alueittainen sektorijakauma määräytyy koko maan keskiarvon mukaan.

Maakuntatasolla lasketut tiedot jaetaan kuntatasolle niin ikään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta saatavalla henkilöverotusaineistolla. Kuntatasolla saadaan tieto valtionveronalaisista tuloista jaettuna ansio- ja pääomatuloihin.

Metsästys- ja riistanhoito (015)

Pääosa toimialan Metsästys- ja riistanhoito (015) tuotoksesta lasketaan niin yritys- kuin kotitaloussektorilla yritysrekisterin toimipaikkatietojen ja yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta. Tiedot lasketaan aidosti yksikkötasolla, josta ne summataan kuntatasolle.

Yritysten rakennetilastosta yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen tuotos. Tämä koostuu liikevaihdosta, valmisteverastojen muutoksesta, valmistuksesta omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista vähennettynä kauppatavaroiden hankintakuluilla, maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, käyttöomaisuuden luovutusvoitoilla, myynnin perusteella saaduilla avustuksilla ja muilla vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tuotostietoon. Lopullinen tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston tuotostiedon pohjalta.

Lisäksi yrityssektorilla käytetään aineistona muita pienempiä lähteitä. Metsästäjien keskusjärjestön (MKJ) tuloslaskelman tietojen pohjalta lasketaan yrityksen tuotostiedot. MKJ:n tuotokseen lasketaan mukaan

valtion määräraha ja muut tuotot. Yritystason tiedot jaetaan toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstömäärän suhteessa.

Metsästäjien keskusjärjestöltä saadaan lisäksi tieto riistanhoitopiirien tilinpäätöstiedoista ja riistanhoitoyhdistysten varainkäytöstä. Riistanhoitopiirien tuotos koostuu valtion määrarahasta, muista tuotoista sekä varainhankinnasta. Riistanhoitoyhdistysten tuotos koostuu puolestaan valtion määrarahasta, metsästäjäntutkinnoista, ampumakokeista, ampumaratojen toiminnasta, ampuma- ja kilpailutoiminnasta, tarvikemyynnistä sekä muista tuloista.

Riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten tiedot jaetaan kuntatasolle riistanhoitopiirien riistalupien ja kunnittaisten metsien pinta-alan avulla.

Toimialan tuotokseen on vielä lisättävä kotitalouksien (S14) metsästyks. Riistan- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) tilastoista saadaan tieto riistasaaliin laskennallisesta arvosta. Tieto jaetaan kunnille riistalupien ja metsien pinta-alan perusteella.

Metsätaloutta palveleva toiminta (0202)

Toimialalla Metsätaloutta palveleva toiminta (0202) on ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa.

Pääosa toimialan tuotoksesta lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatietojen ja yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta. Tiedot lasketaan aidosti yritystasolla.

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen tuotos. Tämä koostuu liikevaihdosta, valmistevarastojen muutoksesta, valmistuksesta omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista vähennettynä kauppatavaroiden hankintakuluilla, maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, käyttöomaisuuden luovutusvoitoilla, myynnin perusteella saaduilla avustuksilla ja muilla vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tuotostietoon. Lopullinen tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston tuotostiedon pohjalta.

Toimialan tuotos sisältää myös Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion, metsänhoitoyhdistysten ja metsäkeskusten toiminnan tuotot.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion tuotostiedot saadaan sen toimintakertomuksesta, ja metsäkeskusten ja metsänhoitoyhdistysten tiedot Tapion muista tilastoista. Metsänhoitoyhdistysten tiedot lasketaan aluksi metsäkeskuksittain, ja kahdessa muussa tapauksessa yritystasolla. Kaikki tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkakannasta saatavien toimipaikoittaisten palkkatietojen mukaan.

Metsän viljely (0211)

Metsän viljely (0211) toimialan tuotantotilille kuuluvat puunmyyntitulot, metsien nettokasvu sekä metsänhoito, uudistaminen ja maanparannustoimenpiteet. Toimialan tuotos saadaan summaamalla yritysrekisterin metsänkasvatustoiminnan toimipaikkojen liikevaihto, verottajan vuosi-ilmoitusaineistosta kotitalouksien puunmyyntitulot sekä metsien nettokasvun arvo.

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen tuotos. Tämä koostuu liikevaihdosta, valmisteverastojen muutoksesta, valmistuksesta omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista vähennettynä kauppatarvikkeiden hankintakuluilla, maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, käyttöomaisuuden luovutusvoitoilla, myynnin perusteella saaduilla avustuksilla ja muilla vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tuotostietoon. Lopullinen tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston kyselykannan tuotostiedon pohjalta.

Suurin osa kotitaloussektorin (S14) markkinatuotoksesta lasketaan Metsäntutkimuslaitoksen tietojen pohjalta. Hakkuiden arvo eli raakapuun myynti saadaan yhdistämällä maakunnittainen tieto kotitalouksien hakkuiden määrästä ja kantohinnoista. Tieto jaetaan kuntatasolle metsien pinta-alan mukaan.

Metsien kasvu yritys- ja kotitaloussektoreilla arvioidaan Metsäntutkimuslaitoksen toimesta puutavaralajeittain, omistajasektoreittain ja maakunnittain valtion metsien inventoinneissa (VMI) kerätystä aineistosta. Nettokasvuun päästään, kun vuotuisesta kasvusta vähennetään hakkuut. Nettokasvun arvon määrittämiseksi käytetään hintakomponenttina maakunnittain ja puutavaralajeittain laskettua kuukausittaisten kantohintojen aritmeettista keskiarvoa.

Sektorin Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15) laskenta pohjautuu seurakunnilta saataviin tilinpäätöstietoihin, jotka saadaan seurakunnittain ja kunnittain. Tiedot muutetaan kansantalouden tilinpidon taloustoimiksi ja tuotteiksi, jos kirjaukset edustavat yksiselitteisesti jotakin kansantalouden tilinpidon taloustoimea tai tuotetta.

Tuotoksen indikaattori on seurakuntien metsätaloudesta saadut kaikki tuotot. Sektorin S15 tuotos on kokonaisuudessaan tällä toimialalla markkinatuotosta. Saatu seurakuntatason tieto summataan kunnittain, sektoreittain, toimialoittain ja taloustoimittain sekä sovitetaan kansantalouden tilinpidon koko maan arvoihin.

Puunkorjuu (0212)

Toimialan tuotantotilille kuuluvat puunkorjuutoiminta sekä raakapuun lähikuljetus. Toimialan tuotos yritys- ja kotitaloussektoreilla saadaan yritysrekisterin toimipaikkatietojen sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston tietojen kautta.

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen tuotos. Se koostuu liikevaihdosta, valmisteverastojen muutoksesta, valmistuksesta omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista vähennettynä kauppatarvikkeiden hankintakuluilla, maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, käyttöomaisuuden luovutusvoitoilla, myynnin perusteella saaduilla avustuksilla ja muilla vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tuotostietoon. Lopullinen tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston tuotostiedon pohjalta.

Muu metsätalous (0219)

Muu metsätalous (0219) -toimialalla on ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa. Suurin osa toimialan tuotoksesta on peräisin Metsähallituksen luonnonsuojelutoiminnasta. Toimialan tuotos luokitellaan kokonaisuudessaan markkinatuotokseksi. Lähteenä tiedolle on Metsähallituksen tuloslaskelma ja lisäkysely Metsähallituksen varojen käytöstä sekä yritysrekisterin toimipaikkatiedot Metsähallituksen osalta.

Tuloslaskelmasta saatava yritystieto jaetaan toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstön määrän perusteella.

3.2.1.3. Välituotekäyttö

Puutarhatalous (0112) ja Muu kotieläintalous (0125)

Toimialojen Puutarhatalous (0112) ja Muu kotieläintalous (0125) välituotekäyttö lasketaan samalla menetelmällä kuin vastaavien toimialojen tuotos.

Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous (013) ja Maataloutta palveleva toiminta (014)

Yrityssektorin (S111) tiedot lasketaan molemmilla laskentatoimialoilla yrityksen rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietojen pohjalta. Välituotekäyttö ostajanhintaan koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista vähennettynä kauppatarvikkeiden hankintakuluilla, maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, tilikaudella aktivoituilla markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenoilla sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput

70 prosenttia menevät kiinteän pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

Kotitaloussektorin (S14) laskelmat tehdään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietojen pohjalta. Maataloutta palveleva toiminta (014) ei sisällä toistaiseksi kotitaloussektorin toimintaa.

Yhdistetyn kasvinviljelyn ja kotieläintalouden (013) välituotekäyttö kotitaloussektorilla koostuu maatilayritysten ostomenoista sekä muista menoista pois lukien maan vuokrat ja vakuutusmaksut. Tiedot saadaan maakuntatasolla ja sektorit yhteensä. Tämän jälkeen tiedot sovitetaan kansantalouden tilinpidon tietoihin. Maakuntatason tiedot jaetaan kuntatasolle vastaavalla menetelmällä kuin saman toimialan ja sektorin tuotos.

Metsästys- ja riistanhoito (015)

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen välituotekäyttö sekä yritys- että kotitaloussektoreilla. Tämä koostuu ostoista tilikauden aikana vähennettynä ostovarastojen muutoksella, kauppatavaroiden hankintakuluilla, ulkopuolisilla palveluostoilla, liiketoiminnan muilla kuluilla ja maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tietoon välituotekäytöstä. Lopullinen välituotekäyttö lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston välituotekäytön pohjalta.

Lisäksi yrityssektorilla käytetään aineistona muita pienempiä lähteitä. Metsästäjien keskusjärjestön (MKJ) tuloslaskelman tietojen pohjalta lasketaan yrityksen välituotekäyttötiedot. MKJ:n välituotekäyttöön lasketaan mukaan metsästyksen ja riistanhoidon edistämisen kulut yhteensä sekä valistuslehtien ja välitystavaroiden kulut yhteensä. Yritystason tiedot jaetaan toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstömäärän suhteessa.

Metsästäjien keskusjärjestöltä saadaan lisäksi tieto riistanhoitopiirien tilinpäätöstiedoista ja riistanhoitoyhdistysten varainkäytöstä. Riistanhoitopiirien tuotos välituotekäyttö henkilöstön matkakuluista, hallintokuluista, toimitilamenoista, toimistomenoista, tiedotus- ja suhdetoiminnasta, koulutuksesta ja neuvonnasta, riistanhoidon kokeilusta, riistalaskennasta, riista- ja petovahinkojen torjunnasta, erilaisista projekteista sekä varainhankinnan kuluista.

Riistanhoitoyhdistysten välituotekäyttö koostuu puolestaan hallinnosta ja edustuksesta, toiminnanohjauksesta ja toimistokuluista, metsästäjäntutkinnosta, ampumakokeista, koulutuksesta, riistanhoidosta, metsästyksen valvonnasta, ampumaradan ylläpidosta, ampuma- ja kilpailutoiminnasta, tarvikkehankinnoista ja muista menoista.

Riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten tiedot jaetaan kuntatasolle riistanhoitopiirien riistalupien ja kunnittaisen metsien pinta-alan avulla.

Metsätaloutta palveleva toiminta (0202)

Toimialalla Metsätaloutta palveleva toiminta (0202) on ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa.

Pääosa toimialan välituotekäytöstä lasketaan niin yritys- kuin kotitaloussektorilla yritysrekisterin toimipaikkatietojen ja yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta.

Yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen välituotekäyttö. Tämä koostuu ostoista tilikauden aikana vähennettynä ostovarastojen muutoksella, kauppatavaroiden hankintakuluilla, ulkopuolisilla palveluostoilla, liiketoiminnan muilla kuluilla ja maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tietoon välituotekäytöstä. Lopullinen välituotekäyttö lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta.

Toimialan välituotekäyttö sisältää myös Metsäntalouden kehittämiskeskus Tapion, metsänhoitoyhdistysten ja metsäkeskusten toiminnan tuotot. Välituotekäyttö koostuu niistä toiminnan kuluista, jotka eivät ole henkilöstökuluja, poistoja tai rahoituskuluja.

Metsäntalouden kehittämiskeskus Tapion välituotekäyttö saadaan laskettua sen toimintakertomuksesta sekä metsäkeskusten ja metsänhoitoyhdistysten tiedot Tapion muista tilastoista. Metsänhoitoyhdistysten tiedot lasketaan aluksi metsäkeskuksittain, ja kahdessa muussa tapauksessa yritystasolla. Kaikki tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkakannasta saatavien toimipaikoittaisten palkkatietojen mukaan.

Metsän viljely (0211)

Toimialan 0211 Metsän viljely yritys- ja kotitaloussektorin tuotantotilin raakapuun myyjien välituotekäyttöeriä ovat hankintatyön välituotekäyttö (METLA:n arvio), metsänhoitomaksut (Tapion vuositilasto), metsäteiden kunnossapito (METLA:n Metsänhoito ja perusparannus –tilasto) ja muut metsäntalouden palveluiden ostot (Tapion vuositilasto).

Toimialan välituotekäytön laskenta alkaa yritysrekisterin toimipaikkatietojen ja yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta. Yritysten rakennetilastosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen välituotekäyttö. Tämä koostuu ostoista tilikauden aikana vähennettynä ostovarastojen muutoksella, kauppatavaroiden hankintakuluilla,

ulkopuolisilla palveluostoilla, liiketoiminnan muilla kuluilla ja maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tietoon välituotekäytöstä. Lopullinen välituotekäyttö lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta.

Suurin osa kotitaloussektorin (S111) välituotekäytöstä lasketaan METLA:n tietojen pohjalta. Henkilöveroaineistosta saatava tieto henkilöiden maksamista metsänhoitomaksuista summataan kuntatasolle. Tähän tietoon yhdistetään METLA:n tiedot hankintalisän arvosta, hakkuista, kantohinnoista ja hankintahinnoista. Välituotekäyttöön oletetaan menevän 60 prosenttia hankintatyökuluista. Tieto jaetaan kuntatasolle metsien pinta-alan mukaan.

Sektorin Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15) laskenta pohjautuu seurakunnilta saataviin tilinpäätöstietoihin, jotka saadaan seurakunnittain ja kunnittain. Tiedot muutetaan kansantalouden tilinpidon taloustoimiksi ja tuotteiksi, jos kirjaukset edustavat yksiselitteisesti jotakin kansantalouden tilinpidon taloustoimea tai tuotetta.

Sektorin S15 välituotekäyttö koostuu seurakuntien metsätalouden kuluista eli tuotoksesta omaan loppukäyttöön vähennettynä seurakuntien metsänhoitokuluilla. Saatu seurakuntatason tieto summataan kunnittain, sektoreittain, toimialoittain ja taloustoimittain sekä sovitetaan kansantalouden tilinpidon koko maan arvoihin.

Puunkorjuu (0212)

Toimialan välituotekäyttö saadaan laskettua yritysrekisterin toimipaikkatietojen sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston tietojen kautta.

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen välituotekäyttö. Tämä koostuu ostoista tilikauden aikana vähennettynä ostovarastojen muutoksella, kauppatarvikkeiden hankintakuluilla, ulkopuolisilla palveluostoilla, liiketoiminnan muilla kuluilla ja maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tietoon välituotekäytöstä. Lopullinen välituotekäyttö lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta.

Muu metsätalous (0219)

Muu metsätalous (0219) -toimialalla on ainoastaan yrityssektorin (S111) toimintaa. Lähteenä välituotekäytön tiedolle on Metsähallituksen tuloslaskelma ja lisäkysely Metsähallituksen varojen käytöstä sekä yritysrekisterin toimipaikkatiedot Metsähallituksen osalta. Tuloslaskelmasta saatava yritystieto jaetaan toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstön määrän perusteella.

3.2.2. Kalatalous (B)

Kalastuksella tarkoitetaan ammattimaista ja osa-aikaista sekä vapaa-ajan kalojen, äyriäisten ja nilviäisten pyyntiä merellä ja sisävesillä sekä vesistä saatavien muiden tuotteiden keruuta. Tähän luokkaan kuuluvat myös kalanviljely ja muu vesiviljely sekä kalataloutta palveleva toiminta.

Ammattimainen ja osa-aikainen kalastus ja kalanviljely ovat tuottajatyypiltään markkinatuottajien (T10) markkinatuotosta (P11). Vapaa-ajan kalastus on luokiteltu kokonaisuudessaan kotitaloussektorin tuottajatyypin omaan loppukäyttöön tuottajat (T20). Pääosa vapaa-ajan kalastajien tuotoksesta on tuotosta omaan loppukäyttöön (P12), mutta osa saaliista on luokiteltu markkinatuotokseksi (P11), sillä esimerkiksi suuri osa vapaa-ajan kalastajien rapusaaliista menee myyntiin.

3.2.2.1. Tietolähteet

Kalatalouden laskennan päälähteitä ovat niin yritys- kuin kotitaloussektoreilla yritysrekisterin toimipaikkatiedot ja yritysten rakennetilaston yhdistetty yritysaineisto. Lisäksi kotitaloussektorilla lähteenä käytetään Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) aineistoa vapaa-ajan kalastajista.

3.2.2.2. Tuotos

Kalanviljelyn tuotoksen arvo lasketaan niin yritys- kuin kotitaloussektorilla yritysrekisterin toimipaikkatietojen ja yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston perusteella. Koko tuotos luokitellaan markkinatuotokseksi.

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen tuotos. Tämä koostuu liikevaihdosta, valmistevarastojen muutoksesta, valmistuksesta omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista vähennettynä kauppatarvikkeiden hankintakuluilla, maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, käyttöomaisuuden luovutusvoitoilla, myynnin perusteella saaduilla avustuksilla ja muilla vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yritysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tuotostietoon. Lopullinen tuotos lasketaan

yrittysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston kyselykannan tuotostiedon pohjalta.

Vapaa-ajan kalastuksen arvo eli tuotos omaan loppukäyttöön saadaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) sarjasta 'Vapaa-ajankalastus'. Vapaa-ajan kalastuksen saalismäärätiedot perustuvat Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kyselytutkimukseen, joka toimitetaan joka toinen vuosi. Välivuosina käytetään edellisvuoden määriä. Tilastossa vapaa-ajan kalastajien saalismäärät kerrotaan ammattikalastajien keskimääräisillä kalastajahinnoilla. Hintatiedot on julkaistu Riista- ja kalatalouden tutkimuskeskuksen julkaisussa 'Kalastajahinnat'. Tiedot kerätään vuosittain 20:n rannikolla ja 5:n sisämaassa sijaitsevan kalatukun ostotiedoista.

Vapaa-ajan kalastuksen arvo jaetaan ensin suuralueetasolle kalastajien määrän perusteella, joka tieto saadaan niin ikään RKTL:n tilastosta. Tämän jälkeen tieto jaetaan kuntatasolle keskiväkiluvun perusteella.

3.2.2.3. Välituotekäyttö

Välituotekäyttö on ammattikalastuksen ja kalanviljelyn välituotekäyttöä, joka lasketaan yrittysrekisterin toimipaikkatietojen ja yritysten rakennetilaston yhdistetyn yritysaineiston pohjalta.

Yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistoista haetaan yrityskohtaiset tiedot, joiden pohjalta lasketaan toimialoittainen välituotekäyttö. Tämä koostuu ostoista tilikauden aikana vähennettynä ostovarastojen muutoksella, kauppatarvikkeiden hankintakuluilla, ulkopuolisten palveluiden ostoilla, liiketoiminnan muilla kuluilla ja maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla.

Tämän jälkeen yrittysrekisterin toimipaikkatilastosta haetaan tiedot liikevaihdosta, henkilöstön määrästä ja maksetuista palkoista. Yrityskohtaiset tiedot jaetaan yrityksen toimipaikoille kunkin taloustoimen suhteessa. Saadut tiedot yhdistetään toimialan mukaan aiemmin laskettuun tietoon välituotekäytöstä. Lopullinen tuotos lasketaan yrittysrekisterin toimipaikkatilaston liikevaihtotiedon sekä yritysten rakennetilaston kyselykannan tuotostiedon pohjalta.

3.2.3. *Mineraalien kaivu (C), teollisuus (D) ja sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E)*

Mineraalien kaivu (C) sisältää luonnossa esiintyvien mineraalien noston, muokkauksen ja hyödyntämisen mukaan lukien urakoinnin. Se jaetaan kolmeen alaluokkaan pääasiallisesti tuotetun mineraalin perusteella:

10 Energiamineraalien kaivu

13 Metallimalmien louhinta

14 Muu mineraalien kaivu

Varsinainen teollisuus (D) eli valmistus sisältää yksiköt, joiden tehtävänä on epäorgaanisten tai orgaanisten aineiden tai osien mekaaninen, fyysinen, biologinen tai kemiallinen muuntaminen uusiksi tuotteiksi riippumatta siitä, suoritetaanko työ koneellisesti vai käsin, tehtaassa vai

työntekijän kotona. Määritelmän mukaan myös tuotteiden kokoaminen (kokoontulo) luetaan teollisuustoimintaan. Teollisuus (D) voidaan jakaa useaan alaryhmään:

- DA Elintarvikkeiden, juomien ja tupakanvalmistus
- DB Tekstiilien ja tekstiilituotteiden valmistus
- DC Nahan ja nahkatuotteiden valmistus
- DD Sahatavaran ja puutuotteiden valmistus
- DE Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus ja kustannustoiminta
- DF Koksen, öljytuotteiden ja ydinpolttoaineiden valmistuksen
- DG Kemikaalien, kemiallisten tuotteiden ja tekokuitujen valmistus
- DH Kumi- ja muovituotteiden valmistus
- DI Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
- DJ Metallien jalostus ja metallituotteiden valmistus
- DK Koneiden ja laitteiden valmistus
- DL Elektroniikka- ja sähkötuotteiden valmistus
- DM Kulkuneuvojen valmistus
- DN Muu valmistus

Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E) kattaa sähkön, kaasun ja lämmön tuotannon sekä sähkö-, kaasu-, lämpö- ja vesihuollon järjestämisen johdoista, jakeluverkosta ja putkista koostuvan pysyvän verkoston avulla. Teollisuuden omatarpeinen, yrityksen teollista valmistusta palveleva sähkön tuotanto tilastoidaan pääsääntöisesti teollisuuden yhteydessä.

3.2.3.1. Tietolähteet

Teollisen toiminnan laskennan tärkein tietolähde on yritysten rakennetilaston teollisuuden toimipaikkakanta. Tähän lisätään rakennetilaston tilastoalueeseen kuulumattomat yksiköt rakennetilaston tuotantokannasta. Lähteet vastaavat tietosisällöltään ja käsitteiltään hyvin aluetilinpidoon tarpeita. Lisämuuttujia haetaan yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta, jotka toimipaikkaistetaan henkilöstön suhteessa. Näiden vaikutus on vähäinen, mutta ne on haluttu ottaa mukaan laskelmiin kattavuuden varmistamiseksi. Yritysrekisterin toimipaikkatietoja käytetään luokitusten ja kattavuuden tarkistamiseen.

3.2.3.2. Tuotos

Teollisuuden laskelmat tehdään toimipaikkatasolla, josta ne täsmäytetään vuositilinpidoon reunoihin toimialaluokituksen 2-3 -numerotasolla.

Laskentamenetelmien perusidea on sama kaikilla teollisuuden toimialoilla (CDE).

Vuonna 2005 yritysten rakennetilaston teollisuuden toimipaikkakannasta saadaan suoraan vajaan 29 000 toimipaikan tiedot. Rakennetilaston tilastoalueeseen kuulumattomia yksiköitä oli noin 10 000. On kuitenkin huomattava, että esimerkiksi tuotoksen osalta varsinaisen toimipaikkakannan yksiköt muodostivat noin 99,7 prosenttia kokonaistuotoksesta. Väliuotekäytön osalta vastaava osuus oli 98,6 prosenttia. Alueellisesti erot ovat joissakin tapauksissa suurempia, mutta näiden toimipaikkojen osuus on kuitenkin kaikissa tapauksissa melko marginaalinen.

Tuotoksen laskennan perustana on toimipaikan liikevaihto. Tähän lisätään toimipaikan sisäiset toimitukset yrityksen muille toimipaikoille. Ne arvotetaan kuten toimitukset ulkopuolisille. Liikevaihtoon ja toimitukseen yrityksen muille toimipaikoille lisätään valmistevarastojen muutos, valmistus omaan loppukäyttöön sekä liiketoiminnan muut tuotot. Kokonaissummasta vähennetään maa- ja vesialueiden vuokratuotot, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja kauppatavaroiden hankintakulut.

3.2.3.3. Väliuotekäyttö

Teollisuuden toimipaikkojen väliuotekäyttö koostuu toimipaikan ostoista tilikauden aikana, ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksista, ulkopuolisten ostopalveluiden hankinnasta ja liiketoiminnan muista kuluista. Tästä summasta vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratulot, tilikaudella aktivoitunut markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

3.2.4. Rakentaminen (F)

Rakentamiseen (F) kuuluu yleinen rakentaminen sekä erikoisalarakentaminen rakennusten ja maa- ja vesialueiden osalta, rakennusasetaminen ja rakennusten viimeistely. Näihin sisältyvät uudis- ja lisärakentaminen, korjaaminen ja muutokset, tehdasvalmisteisten rakennusten pystyttäminen rakennuspaikalla sekä tilapäisrakennelmat.

Suomen aluetilinpidossa rakentaminen (F) on jaettu kolmeen alaluokkaan:

4501 Talonrakentaminen

4502 Maa- ja vesirakentaminen

4509 Rakennuspalvelutoiminta.

3.2.4.1. Tietolähteet

Rakentamisen päälähteitä ovat Tilastokeskuksen rakennustuotantotilasto sekä Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakanta. Lisämuuttujia haetaan yritysten rakennetilaston yhdistetystä yritysaineistosta, jotka toimipaikkaistetaan henkilöstön suhteessa. Näiden vaikutus on vähäinen, mutta ne on haluttu ottaa mukaan laskelmiin kattavuuden varmistamiseksi. Yritysrekisterin toimipaikkatietoja käytetään luokitusten ja kattavuuden tarkistamiseen.

3.2.4.2. Tuotos

Yrityssektorin (S111) tuotos lasketaan yritysten rakennetilaston kaikkien toimipaikkojen toimipaikkakannan pohjalta. Yritysten tuotanto kuuluu tuottajatyyppeihin T10 Markkinatuottajat ja niiden tuotos kuvataan käytännössä yksinomaan markkinatuotoksena (P11). Tuotokseksi omaan loppukäyttöön (P12) kirjataan vain yritysten omaan loppukäyttöön tuottamat atk-ohjelmistot.

Tuotos koostuu alaeristä siten, että liikevaihdosta, toimituksista yrityksen muille toimipaikoille, valmistevarastojen muutoksista, valmistuksesta omaan loppukäyttöön sekä liiketoiminnan muista tuotoista vähennetään maa- ja vesialueiden vuokratuotot, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja kauppatavaroiden hankintakulut.

Kotitalouksien (S14) tuotanto jaetaan markkinatuottajien (T10) ja omaan loppukäyttöön tuottajien (T20) kesken. Omatoimisesta rakentamisesta uudisrakentaminen ja peruskorjaus luetaan tuotokseksi omaan loppukäyttöön (P12), vuosikorjaukset kirjataan markkinatuotokseen (P11).

Markkinatuottajien tuotos lasketaan Yritysten rakennetilaston kaikkien toimipaikkojen toimipaikkakannan pohjalta. Tuotos koostuu samoista alaeristä kuin yrityssectorilla.

Kotitalouksien (S14) omatoimisen rakentamisen (T20) tuotos lasketaan rakennustuotantotilaston pohjalta. Päälähteenä käytetään rakennustoiminnan arvoa, josta poimitaan käyttötarkoitus sekä omistajat sopivien laatumuuttujien mukaan jaoteltuna.

Paikallishallinnon (S1313) maa- ja vesirakentamisen (toimiala 4502) laskentamenetelmistä on kerrottu luvussa 3.2.10.3.

3.2.4.3. Välituotekäyttö

Välituotekäytön laskennassa käytetään samoja lähdetilastoja kuin tuotoksen laskennassa. Yritys- ja kotitaloussektorien markkinatuottajien tuotos koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista muilta saman yrityksen toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista palveluista ja liiketoiminnan muista kuluista, joista vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratulut, aliurakointikulut sekä tilikaudella aktivoitunut markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja

ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

Kotitalouksien omatoimisen rakentamisen välituotekäyttö estimoidaan tuotoksen suhteessa eli menetelmänä on toimialajako.

3.2.5. Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitalousesineiden korjaus (G)

Tähän pääluokkaan kuuluvat kaikenlaisten tavaroiden tukku- ja vähittäiskauppa sekä tavaroiden myyntiin liittyvät palvelut. Tukku- ja vähittäiskauppa muodostavat tavaroiden jakelun viimeisen vaiheen. Tähän luokkaan kuuluvat myös moottoriajoneuvojen korjaus sekä henkilökohtaisten ja taloustavaroiden korjaus ja asennus myyjän toimesta.

Kaupan toimiala voidaan jakaa viiteen laskennalliseen alatoimialaan seuraavasti:

- 501 Moottoriajoneuvojen kauppa; huoltamot
- 502 Moottoriajoneuvojen korjaus ja huolto
- 51 Tukku- ja vähittäiskauppa ja agentuuritoiminta
- 521 Vähittäiskauppa
- 527 Kotitalousesineiden korjaus

3.2.5.1. Tietolähteet

Tukku- ja vähittäiskaupan tietolähteenä on yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakanta.

3.2.5.2. Tuotos

Kaupan alalla perushintainen tuotos koostuu markkinatuotoksesta ja tuotoksesta omaan loppukäyttöön (tietokoneohjelmistot).

Markkinatuotoksesta valtaosa muodostuu ns. kaupan marginaalista eli kaupan välityspalkkiosta, kaupan maksaman (sisään)osto- ja kaupan saaman (ulos)myyntihinnan välisestä erotuksesta.

Kaupan toimialojen (501 Moottoriajoneuvojen kauppa, 51 Tukku- ja vähittäiskauppa ja agentuuritoiminta ja 521 Vähittäiskauppa) osalta tuotoksen laskeminen aloitetaan rakennetilaston mukaisesta liikevaihdosta. Tähän lisätään toimitukset yrityksen muille toimipaikoille, valmistus omaan käyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Tästä puolestaan vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut sekä maa- ja vesialueiden vuokratuotot.

Korjaustoimialoille (502 Moottoriajoneuvojen korjaus ja huolto sekä 527 Kotitalousesineiden korjaus) laskentamenetelmä poikkeaa hieman muista kaupan toimialoista. Tuotos koostuu liikevaihdosta, toimituksista yrityksen muille toimipaikoille, valmistuksesta omaan käyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista vähennettynä maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla.

3.2.5.3. Välituotekäyttö

Kaupan toimialojen välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Tästä summasta vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, tuotos maa- ja vesialueiden vuokratuloista sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon. Korjaustoimialoilla välituotekäyttö lasketaan vastaavalla tavalla sillä erotuksella, että kauppatavaroiden hankintakuluja ei vähennetä kokonaistasosta.

3.2.6. Majoitus- ja ravitsemistoiminta (H)

Majoitus- ja ravitsemistoiminta (H) jaetaan kahteen alatoimialaan. Toimiala 551 Majoitustoiminta sisältää maksua vastaan tapahtuvan majoitustilojen tarjoamisen asiakkaiden yöpymistä varten. Tämä luokka sisältää seuraavat kolminumerotason toimialat:

551 Hotellit

552 Leirintäalueet ja muu majoitustoiminta

Toimiala 553 Ravitsemistoiminta sisältää valmistettujen aterioiden, ruoka-annosten ja juomien myynnin sekä ateriapalvelun. Se sisältää vastaavat kolminumerotason toimialat:

553 Ravintolat, kahvilaravintolat ja ruokakioskit

554 Kahvi-, olut- ja drinkkibaarit

555 Henkilöstö- ja laitosruokalat, ateriapalvelu

On huomattava, että usein niin majoitus- kuin ravitsemistoiminta on yhdistetty samaan yksikköön. Näin tämän luokan toimintojen välillä on jonkin verran päällekkäisyyksiä, koska juomien anniskelu on itsenäistä toimintaa, mutta se on osa myös ravintolatoimintaa. Samoin ravintolatoiminta on itsenäinen toiminta, mutta se voi sisältyä myös majoitustoimintaan.

3.2.6.1. Tietolähteet

Majoitus- ja ravitsemisalalan tietolähteenä on yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakanta.

3.2.6.2. Tuotos

Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa perushintainen tuotos koostuu markkinatuotoksesta ja tuotoksesta omaan loppukäyttöön (tietokoneohjelmistot).

Tuotoksen laskeminen aloitetaan rakennetilaston mukaisesta liikevaihdosta. Summaan lisätään toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön, valmistevarastojen muutos, valmistus omaan

käyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Tästä vähennetään käyttöomaisuuden luovutusvoitot.

3.2.6.3. Välituotekäyttö

Majoitus- ja ravitsemisalalan välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Välituotekäyttöön eivät kuulu puolestaan maa- ja vesialueiden vuokratulot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteän pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

3.2.7. Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne (I)

Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne (I) sisältää rautateitse, maanteitse, putkikuljetuksena, vesiteitse tai ilmateitse tapahtuvan matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen sekä siihen liittyvät tukitoiminnot, kuten terminaali- ja pysäköintipalvelut, lastinkäsittelyn ja varastoinnin. Tähän luokkaan kuuluvat myös posti- ja tietoliikennetoiminnot sekä kuljetusvälineiden vuokraus ajajan tai käyttäjän kanssa. Toimiala I voidaan jakaa kahteen alaluokkaan:

IA Kuljetus ja varastointi

IB Posti- ja teleliikenne

Kuljetus ja varastointi (IA) kattaa rautatieliikenteen, muun maaliikenteen, kuten raitiotie-, metro-, taksi- ja linja-autoliikenteen, putkijohtokuljetuksen, vesiliikenteen, ilmaliikenteen ja avaruusliikenteen. Luokkaan kuuluvat myös liikennettä palveleva toiminta ja matkatoimistot. Toimiala IA voidaan jakaa seuraaviin aluetilinpidon alatoimialoihin:

601 Rautatieliikenne

6021 Rautatieliikenne

6022 Taksiliikenne

6024 Tieliikenteen tavarakuljetus

603 Putkijohtokuljetus

61 Vesiliikenne

62 Ilmaliikenne

6301 Radanpito

6302 Tienpito

6303 Ilmaliikennettä palveleva toiminta

6309 Muu liikennettä palveleva toiminta

Posti- ja teleliikenne (IB) käsittää toimialat:

641 Posti- ja kuriiritoiminta

642 Teleliikenne.

3.2.7.1. Tietolähteet

Toimialan I Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne lähteenä yrityssektorilla (S111) ja kotitaloussektorilla (S14) käytetään yrityksen rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa. Lisäksi toimialalla 603 Putkijohtokuljetus käytetään lähteenä yritysrekisterin toimipaikkatilastoa. Valtionhallinnon (S1311) ja paikallishallinnon (S1313) osalta laskenta on kerrottu kyseisten laskentakokonaisuuksien yhteydessä kappeleissa 3.2.10.2. ja 3.2.10.3.

3.2.7.2. Tuotos

Toimialan I tuotoksen laskenta vaihtelee laskentatoimialoittain. Ongelmallisin toimiala on 601 Rautatieliikenne. Muilla liikenteen toimialoilla käytetty mallintamismenetelmä ei tuota tarpeeksi laadukkaita tuloksia käytännössä monopolina toimivan rautatieliikenteen toimialalla.

Rautatieliikenteen tuotoksen lähtökohtana on muista liikenteen toimialoista poiketen rakennetilaston EU:n mukainen tuotannon jalostusarvo, joka on rakennetilaston suoraan mallintama arvonlisäys. Tähän lisätään kansantalouden tilinpidon mukainen välituotekäyttö, joka koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Lisäksi summasta vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratulot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

Toimialan 603 Putkijohtokuljetus tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatilaston tietojen perusteella. Tuotoksen indikaattorina on toimipaikkojen henkilöstön määrä.

Toimialojen 6021 Linja-auto, raitiotie- ja metroliikenne, 6024 Tieliikenteen tavarakuljetus ja 6303 Ilmaliikennettä palveleva toiminta laskenta perustuu yritysten rakennetilaston toimipaikkatietoihin. Tuotos koostuu liikevaihdosta lisättyinä toimituksista yrityksen muille toimipaikoille, valmisteverastojen muutoksesta, kauppatavaroiden hankintakuluista, valmistuksesta omaan käyttöön ja liiketoiminnan muista tuotoista. Tästä kokonaissummasta vähennetään käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja maa- ja vesialueiden vuokratuotot.

Loput liikenteen toimialat eli 6022 Taksiliikenne, 61 Vesiliikenne, 62 Ilmaliikenne, 6301 Radanpito, 6302 Tienpito ja 6309 Muu liikennettä palveleva toiminta lasketaan miltei samalla menetelmällä kuin muut liikenteen toimialat pl. rautatieliikenne. Tuotos muodostuu samoista komponenteista, mutta kokonaissummasta vähennetään lisäksi aliurakointikulut.

3.2.7.3. Välituotekäyttö

Putkijohtokuljetuksen välituotekäyttö (603) lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatietojen perusteella. Välituotekäytön indikaattorina on toimipaikkojen henkilöstön määrä.

Rautatieliikenteen (601) välituotekäytön laskentamenetelmä poikkeaa vain hiukan muun liikenteen toimialoista. Kaikkien toimialojen osalta välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Tästä vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratulot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon. Lisäksi muilla kuin rautatieliikenteen toimialoille kokonaissummasta vähennetään aliurakointikulut.

3.2.8. Rahoitus- ja vakuutustoiminta (J)

Rahoitustoiminta ja vakuutustoiminta sekä pääasiassa niitä palveleva toiminta (J) ovat toimintoja, joita ei voida sijoittaa muuhun toimialaluokkaan. Toimiala voidaan jakaa laskentatoimialoihin:

65 Rahoitustoiminta

66 Vakuutustoiminta

67 Rahoitusta ja vakuutusta palveleva toiminta

Rahoitustoiminta (65) jakaantuu useaan osaan sektoreittain. S121 Keskuspankin, S1221 Talletuspankkien ja S1223 Muiden rahoitusta välittävien laitosten lisäksi siihen kuuluvat S123 Muut rahoituslaitokset sekä S124 Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä palveleva toiminta.

Vakuutustoiminta (66) on toimintaa, jossa vakuutuksenantaja kantaa riskin vakuutuksenottajan puolesta vakuutusmaksua vastaan. Toimialaan kuuluvia vakuutuslajeja ovat henki-, yksilöllinen ja ryhmäläkevakuutus ja vahinkovakuutus.

Rahoitusta ja vakuutusta palveleva toiminta (67) on rahoitus- ja vakuutustoimintaa avustavia palveluita. Se on jakaantunut rahoitusta palvelemaan ja vakuutusta palvelemaan toimintaan.

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan kaikki tuotos kohdistuu sektorille S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset.

3.2.8.1. Tietolähteet

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan lähteenä käytetään yritysrekisterin toimipaikkatietoja. Lisäksi toimialalla 65 Rahoitustoiminta lähteenä käytetään luottolaitostilastoa.

3.2.8.2. Tuotos

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan tuotos sektoreilla S121 Keskuspankki, S123 Muut rahoituksen välittämistä harjoittavat laitokset, S124 Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset ja S125 Vakuutuslaitokset lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatietojen perusteella. Indikaattorina on toimipaikkojen henkilöstön määrä.

Sektorin S122 Muut rahoituslaitokset laskennassa käytetään tulolähestymistapaa. Ensin lasketaan välituotekäyttö ja palkansaajakorvaukset alueittain. Nämä erät jaetaan sopivilla indikaattoreilla eli välituotekäyttö henkilöstön suhteessa ja palkansaajakorvaukset palkkojen suhteessa.

Tämän jälkeen luottolaitostilastosta lasketaan tiedot pankkien anto- ja ottolainauksesta yritystasolla. Tiedot jaetaan toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkatilastosta saatavan henkilöstön määrän mukaan. Näin saadaan arvioitua otto- ja antolainauksen ja samalla bruttotoimintaylijäämän jakautumista yhden institutionaalisen yksikön sisällä. Summaamalla välituotekäyttö, palkansaajakorvaukset ja bruttotoimintaylijäämä päästään tuotokseen.

3.2.8.3. Välituotekäyttö

Välituotekäyttö sektoreilla S121, S123, S124 ja S125 lasketaan niin ikään yritysrekisterin toimipaikkatietojen perusteella. Indikaattorina on henkilöstön määrä toimipaikoilla. Tuotoksen laskentamenetelmästä poiketen myös sektorilla S122 Muut rahoituslaitokset käytetään vastaavaa menetelmää kuin muilla rahoitus- ja vakuutustoiminnan toimialoilla.

3.2.9. Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämä palvelut (K)

Tähän pääluokkaan kuuluu pääasiassa yrityssektoriin suuntautunut toiminta. Lähes kaikki toiminnot voivat kohdistua myös kotitalouksille, kuten henkilökohtaisten ja taloustavaroiden vuokraus, tietokantapalvelut, etsivä-, vartiointi- ja turvallisuuspalvelut sekä sisustus- ja valokuvauspalvelut.

Toimiala K voidaan jakaa aluetilinpidon laskennallisiin toimialoihin seuraavasti. Ensinnäkin toimiala sisältää niin Kiinteistöalan palvelut (KA) kuin Liike-elämää palvelevan toiminnan (KB).

Kiinteistöalan palvelut (KA) jaetaan seuraaviin toimialoihin:

- 701 Kiinteistöjen rakennuttaminen ja kauppa
- 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus
- 7022 Kiinteistöjen vuokraus ja hallinta
- 7031 Kiinteistövälitys
- 7032 Isännöinti ja kiinteistönhuolto

Liike-elämää palveleva toiminta; vuokraus- ja tutkimuspalvelut (KB) sisältää puolestaan toimialat:

- 71 Kulkuneuvojen, koneiden ja laitteiden vuokraus
- 72 Tietojenkäsittelypalvelu
- 73 Tutkimus ja kehittäminen
- 741 Lainopillinen ja taloudellinen konsultointi; hallintayhtiöt
- 742 Tekninen palvelu; testaus ja analysointi
- 744 Mainospalvelu
- 747 Siivous
- 748 Muut palvelut liike-elämälle

3.2.9.1. Tietolähteet

Päälähteenä toimialalla K on yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakanta. Tähän joukkoon ei kuitenkaan kuulu toimiala 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus kaikilla sektoreilla sekä 7032 Isännöinti ja kiinteistöhuolto sektorilla S112 Asuntoyhteisöt.

Toimialalla 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus päälähteinä ovat asuntokantatilasto ja vuokratilasto kaikilla sektoreilla. Näitä lähteitä käytetään myös indikaattoreina toimialan 7032 Isännöinti ja kiinteistöhuolto laskennassa sektorilla S112 Asuntoyhteisöt.

Valtionhallinnon (S1311) ja paikallishallinnon (S1313) laskentamenetelmistä ja lähteistä on kerrottu luvuissa 3.2.10.2. ja 3.2.10.3.

3.2.9.2. Tuotos

Toimialan K Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämä palvelut tuotos lasketaan kokonaisuudessaan samalla menetelmällä yritys- ja kotitaloussektoreilla. Tähän joukkoon ei kuitenkaan kuulu toimiala 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus kaikilla sektoreilla sekä 7032 Isännöinti ja kiinteistöhuolto sektorilla S112 Asuntoyhteisöt. Lähteenä käytetään yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietoja.

Tuotos koostuu liikevaihdosta, toimituksista yrityksen muille toimipaikoille, valmistuksesta omaan käyttöön, valmisteverastojen muutoksesta, liiketoiminnan muista tuotoista ja käyttöomaisuuden luovutusvoitoista vähennettynä maa- ja vesialueiden vuokratuotoilla, myynnin perusteella saaduilla avustuksilla ja kauppatavaroiden hankintakuluilla.

Toimialan 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus tuotos koostuu asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen todellisista ja laskennallisista vuokrista. Asuntojen (pl. vapaa-ajan asunnot) todelliset vuokrat ovat vuokra-asuntojen vuokria. Omistusasuntojen laskennalliset vuokrat arvioidaan vastaavanlaisten vuokra-asuntojen markkinavuokrien avulla. Asuntojen tuotoksen laskennassa käytetään todellisiin vuokriin perustuvaa

luokittelu- eli ns. stratifikaatiomenetelmää. Vapaa-ajan asuntojen tuotos lasketaan kulutustutkimuksen tietojen avulla.

Asuntojen bruttovuokrat laskettiin perusvuonna luokittelumenetelmää käyttäen kannan ja neliömetrivuokrien tulona. Asuntokanta ja vuokrat luokitellaan seuraavien muuttujien mukaan:

1. Talotyyppi
2. Hallintaperuste
3. Alue, talotyyppikohtainen
4. Huoneluku, talotyyppikohtainen

Ahvenanmaan asuntokantaan käytetään Ahvenanmaan tilasto- ja tutkimustoimisto (ÅSUB) toimittamaa yhtä hintatietoa.

Toimialan 7032 Isännöinti- ja kiinteistöhoito sektorilla S112 tuotanto koostuu asuntoyhteisöiden palkkaamista talonmiehistä. Sen tuotoksen indikaattorina käytetään toimialan 7021 tuotosta.

3.2.9.3. Välituotekäyttö

Toimialan K Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämä palvelut välituotekäyttö lasketaan kokonaisuudessaan samalla menetelmällä yritys- ja kotitaloussektoreilla. Tähän joukkoon ei kuitenkaan kuulu toimiala 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus kaikilla sektoreilla sekä 7032 Isännöinti ja kiinteistöhuolto sektorilla S112 Asuntoyhteisöt. Lähteenä käytetään yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietoja.

Välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Kokonaissummasta vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratulot, tilikaudella aktivoitunut markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteän pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

Toimialojen 7021 ja 7032 välituotekäyttö lasketaan indikaattorin avulla eli tuotoksen suhteessa.

3.2.10. Hallinto ja pakollinen sosiaalivakuutus (L)

Tähän luokkaan kuuluvat julkishallinnon yleensä suorittamat toimet. Oikeudellinen tai institutionaalinen asema ei sinänsä ole määräävä tekijä. Tähän luokkaan kuuluvat paikallis- tai keskushallinnon yksiköt, joiden avulla yhteisön hallinto toimii asianmukaisesti.

Julkisen valta käsittää tässä yhteydessä valtionhallinnon, paikallishallinnon (kunta- ja kuntayhtymät) sekä sosiaaliturvarahastot. Julkisen vallan toimintaa on säätää lakeja, valmistella säädöksiä, hoitaa

julkista taloutta, myöntää lupia, valvoa elinkeinoja sekä johtaa ja valvoa yhteiskunnallisia palveluja, hoitaa hallinnollisia rekistereitä jne.

Muulla luokiteltu toiminta ei kuulu tälle toimialalle, vaikka se olisikin julkishallinnon suorittamaa. Esimerkiksi kouluhallinto (säädökset, koulutoimen tarkastukset, oppimäärät) kuuluu luokkaan L, mutta itse opetus ei (M Koulutus).

Tällä toimialalla esiintyy vain valtion- ja paikallishallinnon sekä sosiaaliturvanrahojen tuotosta.

Tässä kappaleessa esitetään julkisyhteisöjen laskentamenetelmien yleiskuvaukset kaikilla laskentatoimialoilla. Näitä julkisyhteisöjä ovat valtionhallinto (S1311), paikallishallinto (S1313), Työeläkelaitokset (S13141) ja Muut sosiaaliturvarahastot (S13149).

3.2.10.1. Tietolähteet

Valtionhallinnon (S1311) päälähteenä käytetään valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa ja yritysrekisterin toimipaikkatietoja. Lisäksi toimialalla 6301 Radanpito lähteenä käytetään yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa sekä toimialalla 752 Maanpuolustuskalusto ja varusmiehet työssäkäyntitilastosta saatavaa tietoa varusmiesten määrästä ja palveluspäivistä.

Paikallishallinnon (S1313) laskennan päälähde on kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto. Tähän on lisätty Kuntaliiton ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tuotantotiedot. Ahvenanmaan maakuntahallinnon tiedot saadaan tilinpäätösaineistosta, joka saadaan Ahvenanmaan tilasto- ja tutkimustoimistolta (ÅSUB). Toimialan 0211 Metsän viljely laskenta on kerrottu luvussa 3.2.1.

Työeläkelaitosten (S13141) ja muiden sosiaaliturvarahastojen (S13149) lähteenä käytetään yritysrekisterin toimipaikkatietoja henkilöstön määrästä. Työeläkelaitoksen laskenta toimialalla 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus on selitetty luvussa 3.2.9.

3.2.10.2. Valtionhallinto

Valtionhallinnon (S1311) osuus koko kansantalouden arvonlisäyksestä on ollut jo parinkymmenen vuoden ajan noin viisi prosenttia. Kansantaloutemme tuotantotoimintaa tarkasteltaessa valtionhallinnon rooli ei ole siis kovin merkittävä, sillä julkisten palveluiden tuotanto on lähinnä paikallishallinnon (S1313) vastuulla.

Valtionhallintoon luetaan talousarviokirjanpitovelvollisten tilivirastojen lisäksi seuraavat valtion rahastot: Maatilatalouden kehittämisrahasto, Öljysuojarahasto, Valtion ydinjätehuoltorahasto, Valtion asuntorahasto, Valtion eläkerahasto, Valtion takuurahasto, Huoltovarmuuskeskus, Maatalouden interventiorahasto, Valtion vakuusrahasto ja Palosuojelurahasto sekä TV- ja radiorahasto. Valtion liikelaitokset kuuluvat yrityssektoriin. Valtion liikelaitokset vuonna 2005 olivat: Senaatti-kiinteistöt, Varustamoliikelaitos, Luotsausliikelaitos,

Metsähallitus, Ilmailulaitos ja Tieliikelaitos. Yrityssektoriin kuuluvat myös ne osakeyhtiöt, jotka valtio omistaa kokonaan tai osittain.

Valtion tuotanto jakautui vuonna 2005 kolmeentoista laskentatoimialaan:

- 6301 Radanpito
- 6302 Tienpito
- 6309 Muu liikennettä palveleva toiminta
- 7032 Isännöinti ja kiinteistönhoito
- 73 Tutkimus ja kehittäminen
- 742 Tekninen palvelu, testaus ja analysointi
- 748 Muut palvelut liike-elämälle
- 751 Julkinen hallinto
- 752 Maanpuolustuskalusto ja varusmiehet
- 80 Koulutus
- 851 Terveystuotot
- 853 Sosiaalipalvelut
- 92 Virkistys-, kulttuuri ja urheilutoiminta.

Tässä yhteydessä kerrotaan kaikille toimialoille yhteisistä laskentamenetelmistä. Menetelmät ovat eri toimialoilla pääpiirteittäin samoja, poikkeukset mainitaan erikseen.

Tuotos

Valtionhallinnon tuotanto lasketaan pääosin yritysjakomenetelmällä. Tuotoksen laskennan lähtökohtana on Valtion liike- ja talousarviokirjanpidon mukainen kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto, jonka pohjalta määritellään kansantalouden tilinpidon toimialat ja taloustoimet. Tilivirastoittain saatavaan tietoon lisätään kuntamuuttuja yritysrekisterin toimipaikkatietojen perusteella. Lisäksi aineistoon lisätään rahastojen tiedot.

Tilivirastoittain lasketut tiedot jaetaan toimipaikoille yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstön määrän perusteella. Valtiosektorin tuotos saadaan laskemalla yhteen toimialoittainen välituotekäyttö (P2) ja palkansaajakorvaukset (D1). Tässä yhteydessä palkansaajakorvaukset on jaettu edelleen palkkoihin ja palkkioihin (D11) ja työnantajan sosiaaliturvamaksuihin (D12). Kiinteän pääoman kulumista (K1) ei alueellisteta erikseen, vaan se jaetaan muiden erien suhteessa.

Poikkeuksen valtionhallinnon laskentaan tuovat Radanpito (6301) sekä Maanpuolustus ja varusmiehet (752).

Toimialan 6301 lähteenä käytetään yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa, josta saadaan tieto kyseisen toimialan valtion omistamista liikelaitoksista. Tuotos jaetaan alueille rakennetilaston mallinnetun tuotannon bruttoarvon perusteella.

Toimialan 752 laskennan pohjana on työssäkäyntitilastosta saatava tieto varusmiesten määrästä ja palveluspäivistä. Tieto pohjautuu varusmiesrekisteriin. Tuotostiedot jaetaan varuskuntien kesken ja lopulta kunnille palveluspäivien perusteella.

Välituotekäyttö

Pääosa valtionhallinnon välituotekäytöstä lasketaan vastaavalla menetelmällä kuin tuotanto. Päälähteenä käytetään niin ikään Valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistona, jonka pohjalta kootaan tarvittavat taloustoimet.

Tärkeimpiä välituotekäyttöön laskettavia eriä ovat aineet, tarvikkeet ja tavarat, vuokrat, erilaiset palvelujen ostot, erilaiset maksut ja näihin liitetyt arvonlisäverot. Välituotekäytöstä vähennetään kultakin toimialalta erikseen ostettujen ohjelmistoinvestointien määrä, joka luetaan investointeihin.

Toimialojen 6301 ja 752 välituotekäyttö lasketaan indikaattorimenetelmällä vastaavien toimialojen tuotoksen suhteessa.

3.2.10.3. Paikallishallinto

Paikallishallintoon lasketaan kuntien, kuntayhtymien, Ahvenanmaan maakuntahallinnon (mukaan lukien sen eläkerahaston), Kuntaliiton ja Kunnallisen Työmarkkinalaitoksen julkisluonteinen toiminta. Julkiseen toimintaan luetaan sellaisten yksikköjen toiminta, joissa toiminnasta saadut tuotot kattavat alle 50 prosenttia kustannuksista. Lisäksi yksikön tulee täyttää tällöin institutionaalisen yksikön kriteerit.

Kuntien ja kuntayhtymien liikelaitosmuotoista toimintaa ei siis lueta kokonaisuudessa paikallishallinnon sektoriin. Osa liikelaitoksista kuuluu sen sijaan yrityssektorin (S111) toimintaan. Yleisimpiä kunnallisia liikelaitoksia ovat energia- ja sähkölaitokset, vesi- ja viemärlaitokset, satamat ja joukkoliikennelaitokset.

Paikallishallinnon tuotanto jakautui vuonna 2005 seuraaviin laskentatoimialoihin:

0211 Metsän viljely (T10 Markkinatuottajat)

4502 Maa- ja vesirakentaminen

61 Vesiliikenne

6302 Tienpito

7022 Kiinteistöjen vuokraus ja hallinta (T10 Markkinatuottajat)

748 Muut palvelut liike-elämälle (T10 Markkinatuottajat)

751 Julkinen hallinto

80 Koulutus

851 Terveysthuoltopalvelut

852 Eläinlääkintäpalvelut

853 Sosiaalipalvelut

90 Ympäristöhuolto (T10 Markkinatuottajat)

92 Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta.

Toimialoista metsän viljely (0211), Kiinteistöjen vuokraus ja hallinta (7022), Muut palvelut liike-elämälle (748) sekä Ympäristöhuolto (90) ovat markkinatuottajia ja muut toimialat ovat muita markkinattomia tuottajia.

Kunnilla ja kuntayhtymillä on toimintaa myös rakennuttamisen (701) toimialalla. Rakennuttamiselle ei kuitenkaan lähdeaineiston puutteellisuuden vuoksi lasketa erillistä tuotantotiliä, vaan se sisältyy muille paikallishallintosektorin toimialoille sivutuotantona.

Tässä yhteydessä kerrotaan kaikkien paikallishallinnon toimialojen laskenta pois lukien Metsän viljely (0211), jonka laskentamenetelmistä on kerrottu tarkemmin kappaleessa 3.2.1.

Tuotos

Paikallishallinnon tietojen laskennan pohjana on Kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto. Kansantalouden tilinpidossa pyritään laskemaan tiedot mahdollisimman tarkasti yksikkötasolla, koska toimialoittaisten ja COFOG-tehtävittäisten tietojen tulee olla yhteensopivia.

Kuntien ja kuntayhtymien taloustilastosta saatavat korjaukset voidaan suorittaa suoraan yksikkötasolla. Esimerkiksi kiinteän pääoman kulumistiedot joudutaan jakamaan indikaattoreilla toimialatasoilta yksikkötasolle.

Erittäin tarkalla tasolla tehty kansantalouden tilinpidon laskenta sopii hyvin myös aluetilinpitoon. Yksittäinen kunta on pienin laskentayksikkö aluetilinpidon tietokannassa.

Tuotannon arvo eli tuotos perushintaan (P1) lasketaan bruttoarvonlisäyksen (B1GPH) ja välituotekäytön (P2) summana. Bruttoarvonlisäys muodostuu kiinteän pääoman kulumisesta (K1) ja palkansaajakorvauksista (D11 ja D12). Kiinteän pääoman kuluminen jaetaan palkkojen suhteessa. Palkansaajakorvauksista on olemassa aidot yksikkötiedot. Toimialan 90 Ympäristöhuollon muut tuotantoverot (D29) jaetaan tuotoksen suhteessa.

Vuodesta 2005 eteenpäin aluetilinpidon laskennassa on täytynyt huomioida Kainuun maakuntahallintokokeilun vaikutus. Kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä kokeilu, jossa siirretään enimmäkseen kuntien, mutta myös joitakin valtion tehtäviä maakuntahallinnolle. Sen tehtävänä on miltei kaikki kunnallinen päätöksenteko lukuun ottamatta peruskoulua, kansalaisopistoja sekä eräitä tekniseen, elinkeino- ja ympäristötoimeen liittyviä kysymyksiä. Kansantalouden tilinpidossa ja aluetilinpidossa maakuntahallinnon myyntitulot kunnilta ja muiden kuntien palveluiden ostot täytyy nettouttaa pois.

Kunta- ja kuntayhtymien taloustilaston pohjalta laskettuihin tietoihin on lisättävä vielä Ahvenanmaan maakuntahallinnon tiedot, jotka saadaan sen eläkerahastojen toimintakertomuksesta sekä tilinpäätöstiedoista. Tiedot ovat toimialoittain ja taloustoimittain koko maakuntahallinto yhteensä. Nämä tiedot jaetaan kunnille keskiväkiluvun suhteessa. Tämän lisäksi toimialan 61 Vesiliikenne tiedot jaetaan toimipaikoille Yritysrekisterin toimipaikkatietojen perusteella.

Väliuotekäyttö

Väliuotekäyttöön lasketaan seuraavat Kuntien ja kuntayhtymien taloustilaston menolajit: asiakaspalveluiden ostot valtiolta, kunnilta, kuntayhtymiltä ja muilta sekä muiden palveluiden ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, muut menot ja ulkoiset vuokramenot. Kunnat rahoittavat valtionosuuksilla osan terveys- ja sosiaalitoimialojen kuntayhtymien tuotantoa. Tämä rahoitus näkyy kullakin toimialalla asiakaspalveluiden ostoina kuntayhtymiltä. Nämä valtion antaman rahan siirrot kuntien ja kuntayhtymien välillä poistetaan väliuotekäytöstä.

Kuntien ja kuntayhtymien asiakaspalveluiden ostot muilta sisältävät suoraan kuntalaisille yrityksiltä, säätiöiltä, yhdistyksiltä, seurakunnilta ym. ostettuja palveluja ilman, että kuntalaiset maksavat niistä. Nämä ostot käsitellään väliuotekäytön sijasta luontoismuotoisina sosiaalisina tulonsiirtoina, koska ne eivät ole kuntien ja kuntayhtymien omaa palvelutuotantoa. Nämä luontoismuotoiset erät kirjataan siten suoraan julkiseen kulutukseen.

3.2.10.4. Työeläkelaitokset

Työeläkelaitoksilla on tuotantoa toimialoilla 7021 Asuntojen vuokraus ja 7531 Työeläkevakuutus. Tässä luvussa kerrotaan toimialan 7531 Työeläkevakuutus laskennasta. Toimialan 7021 Asuntojen vuokraus laskenta on selitetty luvussa 3.2.9.

Suomessa toimiala 7531 Työeläkevakuutus sisältää lakisääteiseen eläkevakuutukseen erikoistuneet yhtiöt, eläkekassat ja -säätiöt sekä muut eläkelaitokset.

Tuotos

Toimialan 7531 tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstön määrän perusteella. Toimipaikkatasoiset tiedot summataan toimialoittain, sektoreittain ja kunnittain henkilöstön määrän mukaan. Saadut tiedot sovitetaan kansantalouden tilinpidon reunoihin.

Väliuotekäyttö

Väliuotekäytön oletetaan jakautuvan samassa suhteessa henkilöstön eli tuotoksen suhteessa.

3.2.10.5. Muut sosiaaliturvarahastot

Suomessa muihin sosiaalirahastoihin (S13149) sisältyy ainoastaan toimiala 7539 Muu pakollinen sosiaalivakuutus. Toimiala sisältää

alatoimialat 75301 Kansaneläkelaitosten vakuutustoiminta ja 75309 Muu pakollinen sosiaalivakuutustoiminta.

Tuotos

Muiden sosiaaliturvarahastojen tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatiedoista saatavan henkilöstön määrän perusteella. Toimipaikkatasoiset tiedot summataan toimialoittain, sektoreittain ja kunnittain henkilöstön määrän mukaan. Saadut tiedot sovitetaan kansantalouden tilinpidon reunoihin.

Välituotekäyttö

Välituotekäytön oletetaan jakautuvan samassa suhteessa henkilöstön eli tuotoksen suhteessa.

3.2.11. Koulutus (M)

Opetus tai koulutus on toimintaa, jonka tarkoituksena on aikaansaada oppimista. Toimialalle kuuluvat niin peruskoulut, lukiot ja ammatillinen koulutus, korkeakoulut kuin muu koulutus.

Suomessa yksityisen sektorin tuottama koulutustoimintaan luettava tuotanto on vähäistä verrattuna etenkin julkisen sektorin tuotantoon. Markkinatuotannon osuus vuonna 2005 oli vajaat viisi prosenttia koulutustoiminnan tuotannon arvosta. Kymmenen vuotta aiemmin osuus oli runsaat kolme prosenttia.

3.2.11.1. Tietolähteet

Koulutuksen toimialalaskelmien lähteinä käytetään yritys- ja kotitaloussektorilla yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa.

3.2.11.2. Tuotos

Yritys- ja kotitaloussektoreiden tuotoksen laskenta perustuu yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietoihin. Laskelmien lähtökohtana on rakennetilaston liikevaihtotiedot, johon lisätään toimituksen yrityksen muille toimipaikoille, valmisteverastojen muutos, valmistus omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Kokonaissummasta vähennetään maa- ja vesialueiden vuokratuotot, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja kauppatavaroiden hankintakulut.

3.2.11.3. Välituotekäyttö

Yritys- ja kotitaloussektoreiden välituotekäyttö lasketaan yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietojen pohjalta. Välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Kokonaissummasta vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratuotot sekä tilikaudella aktivoitunut markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenot sekä 30

prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

3.2.12. *Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (N)*

Terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden pääluokka on jaettu kolmeen laskentatoimialaan:

851 Terveydenhuolto

852 Eläinlääkintäpalvelut

853 Sosiaalipalvelut

Terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden tuotannosta noin 25 prosenttia on muuta kuin julkista tuotantoa.

3.2.12.1. *Tietolähteet*

Terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden toimialalaskelmien lähteinä käytetään yritys- ja kotitaloussektorilla yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa.

3.2.12.2. *Tuotos*

Yritys- ja kotitaloussektoreiden tuotoksen laskenta perustuu yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietoihin. Toimialoilla 851 Terveydenhuoltopalvelut ja 853 Sosiaalipalvelut käytetään samaa menetelmää, mutta toimialan 852 Eläinlääkintäpalvelut menetelmä eroaa hieman muista terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden toimialojen laskennasta.

Toimialoilla 851 ja 853 laskelmien lähtökohtana on rakennetilaston liikevaihtotiedot, johon lisätään toimituksen yrityksen muille toimipaikoille, valmistevarastojen muutos, valmistus omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Kokonaissummasta vähennetään maa- ja vesialueiden vuokratuotot, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja kauppatavaroiden hankintakulut.

Toimialalla 852 menetelmä vastaa muilta osin toimialojen 851 ja 853 laskentaa, mutta poikkeuksen muodostaa myynnin perusteella saadut avustukset, joita ei vähennetä tuotoksen kokonaissummasta.

3.2.12.3. *Välituotekäyttö*

Yritys- ja kotitaloussektoreiden välituotekäyttö lasketaan yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietojen pohjalta. Myös välituotekäytön osalta toimialan 852 Eläinlääkintäpalvelut laskenta poikkeaa hieman kahdesta muusta terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden toimialasta.

Toimialoilla 851 ja 853 välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja

liiketoiminnan muista kuluista. Kokonaissummasta vähennetään kauppavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratuotot, tilikaudella aktivoitunut markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteään pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

Toimialalla 852 välituotekäyttö koostuu niin ikään ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Kokonaissummasta vähennetään kauppavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratuotot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Tällä toimialalla välituotekäytöstä ei vähennetä markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenoja. Summasta vähennetään sen sijaan leasing-tavaroiden vuokratulot ja muut vuokratulot.

3.2.13. Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut (O)

Toimiala Muut yhteiskunnalliset palvelut ja henkilökohtaiset palvelut (O) koostuu hyvin monimuotoisesta toiminnasta. Pääluokasta on muodostettu seitsemän laskentatoimialaa:

90 Ympäristöhuolto

911 Työnantaja-, ammatti- ja elinkeinoelämän järjestöt

9131 Uskonnolliset yhteisöt

9139 Muut järjestöt

92 Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta

9301 Pesulatoiminta

9309 Muut henkilöpalvelut

Tässä kappaleessa kerrotaan yrityssektorin (S111) ja kotitaloussektorin (S14) lisäksi sektorin Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15) laskentamenetelmät.

3.2.13.1. Tietolähteet

Muiden yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palveluiden toimialalaskelmien lähteenä käytetään yritys- ja kotitaloussektorilla Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa pl. toimiala 911 Työnantaja- ja elinkeinoelämän järjestöt, jossa lähteenä käytetään Yritysrekisterin toimipaikkakantaa.

Kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (S15) laskelmien lähteenä käytetään yritysrekisterin toimipaikkakantaa. Toimialojen Asuntojen omistus ja vuokraus (7021) ja Metsän viljely (0211) tietolähteistä ja laskentamenetelmistä on kerrottu kappaleissa 3.2.9. ja 3.2.1.

3.2.13.2. Yritykset ja kotitaloudet

Tuotos

Tuotoksen laskentaprosessi on sama tuotoksen osalta kaikilla toimialoilla paitsi toimialalla 911 Työnantaja- ja elinkeinoelämän järjestöt.

Laskennan lähteenä käytetään muilla toimialoilla yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakantaa.

Laskelmien lähtökohtana on rakennetilaston liikevaihtotiedot, johon lisätään toimituksen yrityksen muille toimipaikoille, valmisteverastojen muutos, valmistus omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Kokonaissummasta vähennetään maa- ja vesialueiden vuokratuotot, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, myynnin perusteella saadut avustukset ja kauppatavaroiden hankintakulut.

Toimialalla 911 tuotos lasketaan yritysrekisterin toimipaikkatietojen perusteella. Indikaattorina on toimipaikkojen henkilöstön määrä.

Välituotekäyttö

Yritys- ja kotitaloussektoreiden välituotekäyttö lasketaan yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan tietojen pohjalta pl. toimiala 911 Työnantaja- ja elinkeinoelämän järjestöt.

Välituotekäyttö koostuu ostoista tilikauden aikana, toimipaikan ostoista saman yrityksen muilta toimipaikoilta, ostovarastojen muutoksesta, ulkopuolisista ostopalveluista ja liiketoiminnan muista kuluista. Kokonaissummasta vähennetään kauppatavaroiden hankintakulut, maa- ja vesialueiden vuokratuotot, tilikaudella aktivoitunut markkinointi-, tutkimus- ja kehittämismenot sekä 30 prosenttia atk-suunnittelu- ja ohjelmistopalvelukuluista. Loput 70 prosenttia menevät kiinteän pääoman bruttomuodostukseen (P51). Jakauma perustuu kansantalouden tilinpidossa tehtyyn arvioon.

Toimialalla 911 välituotekäytön oletetaan jakautuvan toimipaikoille samassa suhteessa kuin tuotos.

3.2.13.3. Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Tässä kappaleessa esitetään kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (S15) laskentamenetelmät toimialoilla:

6302 Tienpito

73 Tutkimus ja kehittäminen

80 Koulutus

851 Terveystaloudet

853 Sosiaalipalvelut

911 Järjestö- ja uskonnollinen toiminta

9131 Uskonnolliset yhteisöt

9139 Muut järjestöt

92 Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta

Lisäksi toimialojen 0211 Metsän viljely ja 7021 Asuntojen omistus ja vuokraus laskenta on selitetty tarkemmin kappaleissa 3.2.1. ja 3.2.9.

Tuotos ja välituotekäyttö

Kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tuotoksen ja välituotekäytön laskennan pohjana on yritysrekisterin toimipaikkatiedot henkilöstön määrästä. Tietokannasta haetaan kaikki kyseisen sektorin toimipaikkatason tiedot, jotka summataan toimialoittain, sektoreittain ja kunnittain. Näin saatujen alueittaisten ja toimialoittaisten tietojen pohjalta jaetaan sektorin S15 tuotos ja välituotekäyttö alueille ja toimialoille.

3.2.14. Kotitalouspalvelut (P)

Kotitalouspalvelujen arvo vastaa palkkoja ja sosiaalivakuutusmaksuja, joita kotitaloudet maksavat palkkaamilleen kokeille, palvelijoille, lasten- ja sairaanhoitajille, yksityisopettajille, autonkuljettajille ja muille työntekijöille. Palkkojen lisäksi alalla maksetaan työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja.

Toimialalla ei esiinny välituotekäyttöä eikä investointeja, koska työssä tarvittavat panokset määritellään suoraan kotitalouksien kulutusmenoiksi ja siten tuotos ja bruttoarvonlisäys ovat yhtä suuria kuin palkansaajakorvaukset.

3.2.14.1. Tietolähteet

Laskennan päälähteenä käytetään Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tapaturmavakuutusaineistoa, josta poimitaan maksetut vakuutusmaksut.

3.1.14.2. Tuotos

Kotitalouspalveluiden tuotos lasketaan tapaturmavakuutusaineiston vakuutusmaksujen pohjalta. Aineistosta saadaan kuntakohtainen jakauma, joka sovitetaan kansantalouden tilinpidon reunoihin.

3.2.14.3. Välituotekäyttö

Toimialalle ei ole välituotekäyttöä, koska työssä käytetyt panokset määritellään kotitalouksien kulutusmenoiksi.

3.2.15. Kansainväliset järjestöt ja ulkomaiset edustustot (Q)

Suomessa sijaitsevat kansainväliset järjestöt ja elimet tai ulkomaiden lähetystöt eivät kuulu Suomen talousalueeseen. Tällaisia yksiköitä ovat ulkomaiden lähetystöjen lisäksi YK:n WIDER-instituutti ja Pohjoismainen Investointipankki.

3.3. Kiinteähintaisen alueellisen arvonlisäyksen menetelmät

Aluetilinpidon kiinteähintaiset (edellisen vuoden hintaiset) tiedot tuotetaan koko maan deflaattoreilla. Alueellista arvonlisäystä ei deflatoida suoraan, vaan se lasketaan kiinteähintaisen tuotoksen ja

väliuotekäytön erotuksena. Väliuotekäytöstä deflatoidaan lisäksi erikseen FISIM sekä muu väliuotekäyttö.

Julkisen sektorin osalta luodaan markkinattomille tuottajille tuotos, josta on vähennetty FISIM. Nämä tuotoksen erät deflatoidaan erikseen ja kokonaisuudesta lasketaan arvonnisäys. Julkisen sektorin osalta kiinteähintaistamisessa huomioidaan volyyymi-indikaattorien mukaantulo vuodesta 2001 alkaen.

Kiinteähintaiset taloustoimet lasketaan ja julkaistaan vastaavalla alue- ja toimialatarkkuudella kuin käypähintaiset luvut.

Aluetilinpito julkaisee myös viitevuoden 2000 hintaisia tietoja. Tiedot lasketaan ketjuttamalla, jolloin menetelmän ongelmat korostuvat mentäessä tarkemmalle tasolle.

4. LAATUARVIOINTI JA LAADUN KEHITTÄMINEN

4.1. Alueellisen arvonlisäyksen menetelmien itsearviointi

Aluetilinpidoissa on käytössä menetelmäluokitus alueellistamismenetelmien arviointia varten. Menetelmät on jaettu neljään pääluokkaan siten, että järjestysluvultaan pienempää menetelmää käytetään mikäli se on mahdollista.

- 1 Alhaalta ylös
- 2 Yritysjako
- 3 Toimialajako
- 4 Ylhäältä alas

Alhaalta ylös -menetelmä tarkoittaa, että kaikki tai melkein kaikki tieto on saatavilla toimipaikoittain. Yritysjakomenetelmässä joudutaan pääosa tai kaikki tiedoista jakamaan yritystasolta toimipaikoille. Toimialajako tarkoittaa, että kansantalouden tilinpidon taloustoimet jaetaan toimialan toimipaikkojen kesken esimerkiksi liikevaihdon tai työllisten määrän perusteella. Ylhäältä alas -menetelmässä toimialan ja taloustoimen tiedot jaetaan alueille indikaattorin avulla. Indikaattorin pitäisi mahdollisimman hyvin korreloida itse kuvattavan ilmiön kanssa.

Neliportainen menetelmäluokitus poikkeaa normaalista kolmiportaisesta menetelmäluokituksesta. Käytössä oleva menetelmä kehitettiin, koska se on Suomen aluetilinpidon tapauksessa analyttisempi ja kuvaavampi kuin kolmijakoinen menetelmäkuvaus.

Taulukko 4. Aluetilinpidon tuotoksen jakautuminen menetelmittäin ja maakunnittain vuonna 2005.

Alue	Aluenimi	1 Alhaalta ylös	2 Yritysjako	3 Toimialajako	4 Ylhäältä alas
01	Uusimaa	89,1	3,5	7,3	0,1
02	Varsinais-Suomi	92,8	3,2	3,8	0,2
04	Satakunta	93,8	2,2	3,7	0,3
05	Kanta-Häme	89,8	5,3	4,6	0,2
06	Pirkanmaa	92,9	3,4	3,4	0,2
07	Päijät-Häme	93,1	2,4	4,3	0,2
08	Kymenlaakso	89,5	3,9	6,4	0,2
09	Etelä-Karjala	91,7	4,6	3,4	0,2
10	Etelä-Savo	87,0	6,5	6,1	0,4
11	Pohjois-Savo	90,8	4,8	4,1	0,3
12	Pohjois-Karjala	89,4	5,7	4,4	0,4
13	Keski-Suomi	90,3	5,7	3,7	0,2
14	Etelä-Pohjanmaa	92,3	2,4	4,8	0,4
15	Pohjanmaa	91,4	3,7	4,5	0,3
16	Keski-Pohjanmaa	92,0	2,4	5,3	0,3
17	Pohjois-Pohjanmaa	92,9	3,5	3,3	0,3
18	Kainuu	83,3	8,4	7,4	0,9
19	Lappi	89,3	6,7	3,6	0,3
20	Itä-Uusimaa	98,0	0,6	1,3	0,1

21	Ahvenanmaa	94,0	1,1	4,7	0,3
EXT	Ulkoalue		99,4	0,6	

Taulukko 5. Aluetilinpidon välituotekäytön jakautuminen menetelmittain ja maakunnittain vuonna 2005.

Alue	Aluenimi	1 Alhaalta ylös	2 Yritysjako	3 Toimialajako	4 Ylhäältä alas
01	Uusimaa	87,5	2,6	9,9	0,0
02	Varsinais-Suomi	90,3	1,9	7,8	0,1
04	Satakunta	92,0	1,2	6,8	0,0
05	Kanta-Häme	86,7	3,5	9,7	0,1
06	Pirkanmaa	90,6	2,1	7,3	0,1
07	Päijät-Häme	89,4	1,3	9,2	0,1
08	Kymenlaakso	88,1	2,4	9,4	0,0
09	Etelä-Karjala	90,5	2,4	7,0	0,1
10	Etelä-Savo	84,1	3,0	12,6	0,3
11	Pohjois-Savo	87,9	2,6	9,4	0,1
12	Pohjois-Karjala	87,1	2,8	9,9	0,2
13	Keski-Suomi	88,1	3,6	8,3	0,1
14	Etelä-Pohjanmaa	89,5	1,2	9,2	0,1
15	Pohjanmaa	90,4	2,0	7,5	0,1
16	Keski-Pohjanmaa	88,8	1,2	10	0,1
17	Pohjois-Pohjanmaa	90,7	2,1	7,2	0,0
18	Kainuu	77,6	6,7	15,6	0,1
19	Lappi	89,2	4,1	6,7	0,0
20	Itä-Uusimaa	97,0	0,2	2,8	0,0
21	Ahvenanmaa	90,7	0,6	8,8	0,0
EXT	Ulkoalue		98,9	1,1	

Suomen aluetilinpidossa alhaalta ylös –menetelmillä on pääpaino. Tulevaisuudessa panostetaan kyseisen menetelmän laadun kehittämiseen eikä niinkään kattavuuden parantamiseen.

Suomen maakunnissa talouden rakenteet poikkeavat huomattavasti toisistaan. Tämä näkyy selvästi myös aluetilinpidon menetelmäluokituksen pohjalta tehdyissä tuotos- ja välituotekäyttöjakaumissa. Esimerkkinä voisi mainita Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan välisen eron. Itä-Uudenmaan tuotannossa teollisuus on merkittävässä roolissa, kun taas Uusimaa on palveluvaltaisempi ja valtionhallinnon osuus on suhteellisesti ottaen erittäin suuri.

Edellinen merkittävämpi uudistus tehtiin vuonna 2006. Tällöin otettiin käyttöön Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakanta, jonka pohjalta lasketaan esimerkiksi lähes kaikki yksityiset palvelut. Samassa yhteydessä osassa metsätalouden laskentaa siirryttiin puhtaasta ylhäältä alas –menetelmästä selvästi parempiin menetelmiin.

Vuonna 2006 valmistui myös Alueellinen panos-tuotostutkimus viitevuodelle 2002. Alueelliset tarjonta- ja käyttötaulukot ovat nykyisen alueellisen BKT-laskelman perusvuosi.

Vuonna 2005 kehitettiin menetelmä välillisten rahoituspalveluiden jakamiseksi alueittain.

4.2. Suunnitelmat tulevaan kehittämiseen

Aluetilinpito osallistuu Yritysten rakennetilaston kaikkien toimialojen toimipaikkakannan kehittämiseen.

Lähitulevaisuuden suunnitelmassa on laskea yksityiset kulutusmenot alueittain ainakin vuodelle 2006 Kulutustutkimuksen pohjalta. Näitä tietoja voidaan hyödyntää alueellisen BKT:n laskelmissa.

Kesällä 2009 kansantalouden tilinpidossa tehdään järjestelmäreviio, joka vaikuttaa useiden toimialojen tuotoksen ja välituotekäytön tasoihin. Uudet tasot viedään aluetilinpidon tietoihin loppuvuonna 2009.

Alustavasti on tehty suunnitelmia alueellisten tarjonta- ja käyttötaulukoiden tuottamiseksi vuodelle 2007. Kyseinen vuosi on viimeinen mahdollinen tilastovuosi ennen toimialauudistusta. Lisäksi on suunniteltu aluetilinpidon ennakon tuottamista t + 8-9 kuukaudessa.

Kesällä 2011 kansantalouden tilinpidossa julkaistaan uuden toimialaluokituksen mukaiset tiedot. Uudistus toteutetaan aluetilinpidosssä läheisessä yhteistyössä kansantalouden kanssa. Aluetilinpidon käyttämät keskeiset lähdetilastot julkaisevat tiedot uuden toimialaluokituksen mukaan tilastovuodesta 1995 lähtien.

Suomen aluetilinpito osallistuu uudistettavan Euroopan kansantalouden tilinpidon kehittämiseen.

LIITE 1. Luokitukset

Liite 1.1. Taloustoimiluokitus

P1R	Tuotos perushintaan
P2K	Välituotekäyttö ostajanhintaan
P119K	Välilliset rahoituspalvelut
P22K	Muu välituotekäyttö
B1GPH	Arvonlisäys, brutto perushintaan
D1K	Palkansaajakorvaukset
E1	Työlliset
E11	Yrittäjät
E12	Palkansaajat
E2	Tehdyt työtunnit
E21	Yrittäjien tehdyt työtunnit
E22	Palkansaajien tehdyt työtunnit
P51	Kiinteän pääoman bruttomuodostus
P5111S	Asuinrakennukset
P51121S	Muut talorakennukset
P51122S	Maa- ja vesirakennukset ja muut rakennukset
P51131S	Kuljetusvälineet
P511321S	Tietokoneet ja oheislaitteet
P511322S	Muut viestintätekniset laitteet
P511323S	Muut koneet ja laitteet
P51141S	Jalostus- ja lypsykarja, työeläimet
P5121S	Mineraalien etsintä
P5122S	Tietokoneohjelmistot
P5123S	Viihteen ja taiteen alkuperäisteokset
P5131	Maan ym. perusparannukset
P5132	Maan ym. omistusoikeuksien siirtokustannukset

Liite 1.2. Toimialaluokitus

0	Toimialat yhteensä
0112	Puutarhatalous
0125	Muu kotieläintalous
013	Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous

014	Maataloutta palveleva toiminta
015	Metsästys ja riistanhoito
0211	Metsän viljely
0212	Puunkorjuu
0219	Muu metsätalous
0202	Metsätaloutta palveleva toiminta
05	Kalastus, kalanviljely ja niihin liittyvät palvelut
10	Energiamineraalien kaivu
13	Metallimalmien louhinta
14	Muu mineraalien kaivu
151	Elintarvikkeiden valmistus
159	Juomien valmistus
16	Tupakkatuotteiden valmistus
17	Tekstiilien valmistus
18	Vaatteiden valmistus; turkisten muokkaus
19	Nahan ja nahkatuotteiden valmistus
20	Puutavaran ja puutuotteiden valmistus
21	Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus
22	Kustantaminen ja painaminen
23	Öljytuotteiden, kaksin, ydinpolttoaineen valmistus
24	Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus
251	Kumituotteiden valmistus
252	Muovituotteiden valmistus
26	Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
27	Metallien jalostus
28	Metallituotteiden valmistus
29	Koneiden ja laitteiden valmistus
30	Konttori- ja tietokoneiden valmistus
31	Muu sähkökoneiden ja -laitteiden valmistus
32	Radio-, TV- ja tietoliikennevälineiden valmistus
33	Lääkintä- ja hienomekaanisten tuotteiden valmistus
34	Autojen ja perävaunujen valmistus
351	Laivojen ja veneiden valmistus ja korjaus
352	Muu muiden kulkuneuvojen valmistus
361	Huonekalujen valmistus

362	Muiden tuotteiden valmistus
37	Kierrätys
40	Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto
41	Veden puhdistus ja jakelu
4501	Talonrakentaminen
4502	Maa- ja vesirakentaminen
4509	Rakennuspalvelutoiminta
501	Moottoriajoneuvojen kauppa; huoltamot
502	Moottoriajoneuvojen korjaus ja huolto
51	Tukkukauppa ja agentuuritoiminta
521	Vähittäiskauppa
527	Kotitalouksesineiden korjaus
551	Majoitustoiminta
553	Ravitsemistoiminta
601	Rautatieliikenne
6021	Linja-auto-, raitiotie- ja metroliikenne
6022	Taksiliikenne
6024	Tieliikenteen tavarankuljetus
603	Putkijohtokuljetus
61	Vesiliikenne
62	Ilmaliikenne
6301	Radanpito
6302	Tienpito
6303	Ilmaliikennettä palveleva toiminta
6309	Muu liikennettä palveleva toiminta
641	Posti- ja kuriiritoiminta
642	Teleliikenne
65	Rahoitustoiminta
66	Vakuutustoiminta
67	Rahoitusta ja vakuutusta palveleva toiminta
701	Kiinteistöjen rakennuttaminen ja kauppa
7021	Asuntojen omistus ja vuokraus
7022	Kiinteistöjen vuokraus ja hallinta
7031	Kiinteistövälitys
7032	Isännöinti ja kiinteistönhoito

71	Kulkuneuvojen, koneiden ja laitteiden vuokraus
72	Tietojenkäsittelypalvelu
73	Tutkimus ja kehittäminen
741	Lainopillinen ja taloudellinen konsultointi; hallintayhtiöt
742	Tekninen palvelu; testaus ja analysointi
744	Mainospalvelu
747	Siivous
748	Muut palvelut liike-elämälle
751	Julkinen hallinto
752	Maanpuolustuskalusto ja varusmiehet
7531	Työeläkevakuutus
7539	Muu pakollinen sosiaalivakuutus
80	Koulutus
851	Terveydenhuoltopalvelut
852	Eläinlääkintäpalvelut
853	Sosiaalipalvelut
90	Ympäristöhuolto
911	Työnantaja-, ammatti- ja elinkeinoelämän järjestöt
9131	Uskonnolliset yhteisöt
9139	Muut järjestöt
92	Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta
9301	Pesulatoiminta
9309	Muut henkilöpalvelut
95	Kotitalouspalvelut
97	Kansainväliset järjestöt ja ulkomaiset edustustot

Liite 1.3. Sektoriluokitus

S0	Sektorit yhteensä
S111	Yritykset
S112	Asuntoyhteisöt
S12	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
S121	Keskuspankki
S1221	Talletuspankit
S1223	Muut rahoituslaitokset
S123	Muut rahoitusta välittävät laitokset

S124	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset
S125	Vakuutuslaitokset
S1311	Valtionhallinto
S1313	Paikallishallinto
S13141	Työeläkelaitokset
S13149	Muut sosiaaliturvarahastot
S14	Kotitaloudet
S15	Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Liite 1.4. Hintaluokitus

CP	Käyvät hinnat
FP	Edellisen vuoden hinnat
RY2000	Viitevuoden 2000 hinnat

Liite 1.5. Menetelmäluokitus

1	Alhaalta ylös -menetelmä
2	Yritysjakomenetelmä
3	Toimialajakomenetelmä
4	Ylhäältä alas -menetelmä

Liite 1.6. Tuottajatyypiluokitus

T0	Tuottajatyypit yhteensä
T1	Markkinatuottajat
T2	Omaan loppukäyttöön tuottajat
T3	Muut markkinattomat tuottajat